

rozhovor dostupný online: <https://www.youtube.com/watch?v=uyC3yBRsBt8&t=7260s>

další informace zde: <https://batgap.com/david-godman-2/>

Rick: Vítejte u pořadu Buddha u čerpací stanice. Já jsem Rick Archer. Buddha u čerpací stanice jsou rozhovory se spirituálně probuzenými lidmi. Dosud jich proběhlo asi 350. Chcete-li se na některé již proběhlé mrknout, jděte na Batgap.com a najdete je v menu - proběhlé rozhovory, kde jsou všechny různým způsobem kategorizovány. Program, který právě posloucháte či sledujete, existuje díky podpoře vás posluchačů. Pokud se vám tedy líbí a rádi byste ho podpořili, máme na webu ikonku, skrze niž nám můžete něco přispět. Velmi si vážím těch, kteří již tak učinili.

Když mluvím o již odvysílaných rozhovorech, tak dnes je mým hostem opět David Godman. První rozhovor jsem s ním dělal před pár roky a znovu si ho minulý týden poslechl. Myslím, že se nám povedl. Dostali jsme se k rozličným tématům a bylo to velmi poutavé povídání. Zalíbí-li se vám tedy tento, budete možná chtít zabrousit zpět a mrknout i na ten první.

David, pokud to nevíte, žije od r. 1976 v Indii, ponejvíce ve městě Tiruvannamalai, ve svazovém státě Tamilnádu. Život zde strávil studováním a praktikováním učení Šrí Ramany Maharišiho. Antologie učení Ramany Maharišiho - *Bud'te kým skutečně jste* - je snad nejčtenější knihou o učení Ramany Maharišiho. Za svého 14letého pobytu v Ramanášramu v letech 1978-1992 vedl knihovnu ášramu, katalogizoval její archiv a zaznamenával příběhy a zkušenosti stoupenců, kteří s Maharišim měli přímý kontakt.

David je autorizovaný životopisec dvou stoupenců Šrí Ramany Maharišiho, a sice: Lakšmany svámího a Papadžiho, kteří realizovali Já v přítomnosti Šrí Ramany a kteří se následně sami stali guruy. David napsal a vydal několik dalších knih obsahujících svědectví z první ruky stoupenců, kteří se pohybovali v mudrcově blízkosti a které jeho moc a přítomnost transformovala.

Davidův životopis tím rozhodně nekončí, ale teď se zaměřím...

David: Zbytek můžeš přeskočit.

Rick: Všechno to pověším na web Batgap.com, aby si to lidé mohli přečíst a dovědět se o tobě více.

Dnes tedy budeme s Davidem mluvit o několika tématech. Budeme hovořit o několika Ramanových žácích: Maurici Frydmanovi, Muruganarovi a Mastánovi, o nichž chtěl David mluvit. Lidé mi poslali i nějaké otázky. Možná ještě nějaké pošlou. Budeme se tedy věnovat mnoha různým tématům. Uvidíme, kam se náš rozhovor nakonec stočí.

Děkuji ti tedy, Davide, že sis našel čas. Vážím si toho.

David: Děkuji za pozvání.

Rick: David je zrovna v Coloradu na své každoroční pouti do USA.

David: Za chladným podnebím...

Rick: Prcháš tedy před horkem? Proto Colorado?

David: Ano.

Rick: Dobrý nápad. Tak kde začneme? Kde bys rád začal?

David: Zeptáš se mě a já odpovím, dovedu-li.

Rick: Dobrá. Začneme tedy lidmi, o nichž si chtěl mluvit. Když jsem si tak četl a poslouchal, cos o nich natočil, napadlo mě toto povídání pojmout tak, aby bylo relevantní pro život dnešního člověka. Mluvit o lidech, kteří se pohybovali v blízkosti Ramany a o jejich zážitcích, je velmi zajímavé. Nicméně, kdykoli to půjde, pokusme se vyhmátnout to, co bude nějak relevantní pro hledající dnešní doby. Domnívám se, že nám to nebude činit potíže. Začneme tedy Mauricem Frydmanem. Kdo to byl?

David: Maurice Frydman je jedním z nejmimořádnějších lidí, na něž jsem kdy narazil, ale neví se o něm vůbec nic. Díky jeho stykům s Ramanou Maharišim, Krišnamurtim, Gándhím, Nisargadattou či dalajlámou ho osobně vnímám jako jakéhosi Forresta Gumpa spirituality 20. století. Byl vždy v pravých okamžicích na těch pravých místech, aby vytěžil maximum z interakce s velikány indické spirituality a na konci své kariéry byl tím jediným, o němž Nisargadatta potvrdil, že je džňáninem [ten, kdo realizoval Já].

Mezi všemi těmi výlety k předním guruům Indie byl gándhíovcem; pracoval na pozvednutí chudých lidí v Indii; pracoval s uprchlíky z Tibetu; redigoval vynikající knihy. *Já Jsem To [I Am That]* je asi jednou z nej nadčasových spirituálních klasik. Tento muž je pro mě, jak to říct, zářným příkladem toho, kým by stoupenec svého učitele mohl a měl být. Byl naprosto mimořádným mužem. A hlavně, velmi se snažil o to, aby zakryl své stopy, aby skryl, čeho všeho v životě dosáhl.

Vychutnával jsem si tedy detektivní práci pátrat na podivných místech a dolovat zasuté věci, jež se on sám osobně snažil skrýt, nikoli však proto, že byly trapné, ale proto, že nechtěl, aby se mu připisovaly zásluhy za to, co udělal. Vnímám to tedy i jako příležitost pozvednout Mauriceův prapor a říci všem: Podívejte, toto je jeden z největších oddaných, sádhaků [člověk na duchovní cestě], aspirantů ze Západu, kteří do Indie za posledních 100 let přišli. A myslím si, že by se o něm mělo víc vědět.

Rick: Ano, vzpomínám si. V tom, co jsi o něm napsal, jsem četl takových historek. Původem byl z Polska; emigroval do Francie, kde řídil továrnu; objevil ve Francii Krišnamurtiho; v Paříži viděl Gándhího.

David: Viděl jsem jeden z jeho dopisů. Krišnamurtiho objevil jako teenager ve Varšavě a za antikvariátní výtisk Krišnamurtiho knihy ve francouzštině, kterou našel na chodníku, utratil celé své týdenní kapesné. Začal mimořádně brzy a nikdy se už neohlížel zpět.

Rick: Ano, pak ho najal představitel státu Majsúr, aby vedl továrnu v Bangalore. Zavítal do Indie. Nakonec se sám za sebe stal sádhúem. [Ten, jenž se vzdal světa a zasvětil svůj život Sebe-realizaci.] I když sádhúem, který se snad nikdy zcela nezřekl žen - byla tam nějaká, kterou si chtěl vzít.

David: (smích) -

Rick: Byl mimořádně vynalézavý. Když potkal Gándhího, pozoroval ho, jak přede na kolovrátku, a napadlo ho: „Svedu zkonstruovat něco lepšího, než je tohle.“ A doopravdy přišel s lepším kolovrátkem a představil ho Gándhímu.

David: Ano, potkal Gándhího - to je jeden z příběhů à la Forrest Gump. V Paříži řídil továrnu vyrábějící elektrosoučástky. Šel takhle jednou po ulici a zahlédl, jak se na jedné železniční stanici srocuje dav, a tak to šel

okouknout zblízka, oč jde. A na tom nástupišti v Paříži zrovna přestupoval Mahátma Gándhí. Když jste tenkrát chtěli jet z Londýna - byl zrovna na konferenci v Londýně - zpátky do Indie, tak nejrychlejší to bylo přes Evropu vlakem, a pak se nalodit v Řecku na loď. K tomu ale byl nutný přestup v Paříži a Maurice byl zrovna v oněch dvou minutách, které Gándhí strávil v Paříži, na nástupišti a viděl ho při přestupu z vlaku na vlak.

Jeho slovy: „Viděl jsem toho muže a okamžitě jsem si ho zamiloval. Zamiloval jsem se do myšlenky Indie a hned jsem věděl, že prostě musím jet.“

První šanci, kterou dostal... Hlavní ministr indického svazového státu Majsúr, což byl tehdy nezávislý stát, za ním přišel do kanceláře, aby ho ulovil pro řízení velké továrny v Bangalore. Když Maurice souhlasil, otázal se ho: „Kdy můžete přijet?“ A Maurice nato: „Jen si vezmu sako a jdu hned s Vámi.“

A bylo to. Odjel do Indie.

Rick: V podstatě jen se sakem.

David: Ano, jen se sakem.

Rick: Úžasné! Mnoho let žil jako sádhú, žil pod stromy, spal na zemi. Vzpomínám si také, že když řídil tu továrnu, nebral mzdu. Všechny své výplaty dával do svěřeneckého fondu či na účet v bance.

David: Hlavní ministr z něj chtěl mít čelního protagonistu modernizace Majsúru, a tak ho velmi rozhodilo, když jeho manažer továrny-zápaďan, chodil do práce v oranžovém hábitu. (smích) A nejenže chodil do práce v oranžovém rouchu, nádavkem si ještě chodil každý večer vyžebravat jídlo od dělníků, na které se přes den pokoušel dohlížet.

Hlavní ministr to komentoval: „Tohle nejde. Neprospívá to vůbec disciplíně, abyste byl závislý na vašich vlastních dělnících, že vás večer nakrmí, protože na druhý den je musíte komandovat.“ (smích) A pokračoval: „Dle smlouvy jsem zavázán Vás platit. Dám Váš plat na svěřenecký účet, do úschovy. Je kdykoli Váš.“

Maurice se ho ale nikdy ani nedotkl. Žil z jídla, co si vyžebal. Dohoda zněla tak, že když se nějaká VIP návštěva přijde podívat na to, jak je Majsúr skvělý, moderní stát, Maurice si vezme oblek a kravatu. Když však žádná VIP návštěva na obzoru nebude, může si továrnu řídit v oranžovém hábitu a stranou si neoficiálně chodit vyžebřávat jídlo.

Rick: A když nakonec z továrny odešel, rozdělil svůj nashromážděný plat mezi všechny dělníky. Nevzal si ho...

David: Ano, nedotkl se těch peněz. Vyinkasoval ho, rovným dílem rozdělil mezi všechny dělníky v továrně a vydal se žít pod stromem do Maharáštry.

Rick: Zajímavé. V jaké fázi přišel do kontaktu s Ramanou?

David: Bangalore leží celkem blízko Tiruvannamalai. Hlavní železniční uzel, kde se přeseďá na vlak do Bangalore, se jmenuje Katpadi. Je to asi 2,5 hodiny cesty severně z Tiruvannamalai.

Mauricovými slovy: „Stál jsem tak na nástupišti v Katpadi a čekal na vlak do Bangalore, který nějak nejel.“ A pak slyšel, jak na vedlejší trati nějaký nádražní zřízenec křičí: „Tiruvannamalai! Tiruvannamalai!“, a nějak mu do hlavy skočilo, že tuhle četl knihu o nějakém slavném svámím v Tiruvannamalai a řekl si „Proč ne? Je to blízko.“ Houknul tedy na něj s dotazem, kdy ten vlak odjíždí a dověděl se, že za pět minut.

Tak do něj nastoupil a jel do Tiruvannamalai. V tu ránu si uvědomil, že jméno toho svámího z Tiruvannamalai zapomněl. (smích) Pamatoval si jen to město. Nasedl na volský povoz a povídá: „Je tady v tom městě nějaký známý svámí? Pokud ano, zavezte mě k němu.“

V té době byl samozřejmě tím nejznámějším Ramana. Znal ho každý. A tak dorazil do Ramanášramu. Stejně jako mnozí cizinci jeho éry se snažil těžkými kroky v botách vpochodovat dovnitř a vylifrovali ho. Musel si je sundat a vstoupit znovu.

Prohlásil: „Četl jsem o něm nějakou knihu. Nějaký životopis. Nijak na mě nezapůsobil. Jeho učení se mi nelíbilo. Ten popis se mi nezamlouval. Nelíbilo se mi, jak ta kniha byla napsaná. A dokonce, když jsem přišel do ášramu, měl jsem trochu špatnou náladu. Ale: V okamžiku, kdy jsem se posadil v hale, se má mysl vůbec poprvé v životě zastavila.“

Ručička na mém myslmetru klesla k nule a u nuly zůstala. Je mi fuk, co se tu ještě děje dalšího. Je mi jedno, čemu ten člověk učí. Jsou mi ukradené rituály a vůbec všechno, co se mi nelíbí. Potřebuji zkrátka na tomto místě být.“

A od tohoto okamžiku přijížděl každý víkend.

Rick: Zajímavé. Pro diváky či posluchače zmíním, že David vytvořil celou sérii videí o Ramanovi a o lidech, co žili v jeho okolí; o rozličných významných místech v Tiruvannamalai, kde Ramana žil. Mnoho jsem jich za uplynulý týden slyšel, jen je chci zmínit. Dám na ně odkazy na stránkách Batgap.com. Opravdu vám dají hrubou představu, jaké to bylo žít kolem něj (Ramany), jakož i mnoho dalších zajímavých anekdot. Dal jsi je dohromady celkem nedávno, ne?

David: Ty rozhovory jsem natáčel začátkem r. 2014 a nakonec jsem je i sám stříhal. Většinu z toho jsem dělal loni.

Rick: Až to fascinuje! Pokud člověk nikdy nežil v blízkosti gurma... je tu tolik aspektů života, které jsou nekonvenční, a které různým způsobem boří tvé hranice... Myslím si, že jsi odvedl dobrou práci ve smyslu, že se ti hodně z toho podařilo předat.

David: Děkuji ti.

Rick: A nastínit různé postavy s jejich rysy a povahami a mimořádnou oddanost, kterou mnoho lidí pociťovalo. Je to zajímavé téma, o němž se často v soudobé spiritualitě nemluví. Oddanost. Ale mnozí lidé, které dnešní hledající obdivují a říkají, že je následují, jako je Ramana, Papadži a tak dále, byli nesmírně oddanými.

David: V Tamilnadu se říká, že guru je tvou matkou, otcem, guruem a Bohem. Je vším. Tvůj guru je všemi těmito vztahy v jednom, které člověk se všemi těmito normálně oddělenými entitami ve svém životě má. Všechny jsou směstnány do vztahu jednoho. V ideálním případě se této osobě zcela odevzdáte. V Tamilnadu bylo v minulosti možné číst básně slavných svatých dávnověku, kteří jsou v extázi z toho, že se uvrhli do otroctví Bohu. Být otrokem Boha, nevolníkem Boha, je žádoucí rys v mnohých náboženských tradicích jižní Indie. Pokud to člověk dotáhl až tak daleko, že se stává otrokem Boha a nemá žádnou svou vlastní vůli, pak skutečně došel cíle. Je to velmi obecně rozšířený, přijímaný cíl.

Rick: Vzpomínám si, jak jsem poslouchal tvé líčení Papadžiho a jak se ho někdo zeptal, čeho v životě nejvíc lituje. A on: „Lituji toho, že mi mé zdraví už dál nedovoluje, abych plně padl na zem k nohám svého gurua, u obrazu Šrí Ramany. Když ráno vstanu, nejsem už sto si ani obléct kalhoty, protože jsem příliš slabý, ale tohle mi opravdu chybí.“

David: Tohle miluju. Ptal jsem se ho: „Litujete v životě něčeho?“ Protože vycházel z toho, že pokud jste v tomto stavu (realizovaným), pak si nevybíráte, co dalšího uděláte. Já (Self) vás nějak nutí říkat a dělat věci, které děláte. Něčeho litovat by pak naznačovalo, že jste si špatně vybral. Hrál jsem tedy trochu ďáblova advokáta a ptám se ho: „Je tu něco, co jste udělal a litujete toho?“

A on samozřejmě opáčil: „Ne! Ne! Samozřejmě, že ne!“, čímž hájil učení Advaity, že pokud si nevybíráte z nabízených voleb, tak ani nemůžete něčeho litovat. Po asi pěti minutách přehlédl místnost a dodal: „Jednoho přece lituji. Už si ani sám nedokáži obléct kalhoty. Nemohu se v prostraci položit k zemi. Když jsem se ještě mohl pořádně hýbat, každé ráno jsem vstal a celý se položil před obrazem svého gurua k zemi. Tak jsem začínal každý den.“

Rick: Vraťme se k Maurici Frydmanovi, ale u tohoto bodu ještě trochu zůstaňme. Jaký je význam takového postoje, nebo v čem tkví důležitost takového postoje pro spirituálně hledajícího?

David: Pro mě Maurice demonstruje...

Rick: Mám na mysli onen postoj prostrace a odevzdání se...

David: Mauriceovi tohle vlastní nebylo. Maurice byl karmajogínem. Myslím, že ze všech lidí, co odešli do Indie, o nichž vím, mnozí z nich určitou oddanost měli. Chtěli provádět sebekoumání, dosáhnout osvícení. Maurice měl upřímný pocit, že svět je na tom špatně a že on má talent s tím hodně udělat. Vždy byl... Neřekl bych, že po nich pátral, ale každou příležitost cokoli pro chudé pracující lidi v Indii zlepšit, kterou dostal, také využil. Nebyl kontemplativním pozorovatelem svého pupku, ale mimořádným mužem činu, který celý život hledal, kde uplatnit své nadání a dovednosti, aby zlepšil život druhým.

Rick: Což je samo o sobě téma. Někdo je svou přirozeností karmajogínem, jiný spíše bhaktou. Ti budou ražení spíše oddané služby a tak dále. Jednotný stříh tedy nepadne všem. Čím byl Mauriceův vztah k Ramanovi tak významný, co bys nám o něm řekl? Dosáhl s Ramanou osvícení?

David: Maurice dorazil do Indie kolem r. 1933. Začal s továrnou a v Ramanášramu se objevil v roce 1934. Velmi tíhl k tomu stát se sanjásinem. Požádal Bhagavána o formální zasvěcení. Bhagaván však nikdy nikoho nezasvěcoval. Jeho konstantní, nekompromisní rada zněla, ať už se nacházíte v jakýchkoli okolnostech, využijte jich co nejlépe. Máte-li práci, máte-li rodinu, dělejte to, co je v tomto kontextu vaší prací. Nikdy nikomu nedal svolení, aby se zřekl světa. Stejně jako někteří další se Maurice nevzdal. Odešel za svámím Ramdasem. A svámí Ramdas - to je ten z Keraly - ho zasvětil a Maurice přijal sanjásu pod jménem Bharatánanda, což znamená „blaho Indie“. Myslím, že v něm vždy byla tato silná touha.

Přišel a viděl tu chudobu, neutěšený obraz Indie, a zkrátka věděl, že má talent s tím něco udělat. Jako když se podíval na Gándhího kolovrátek a sdělil mu: „Pane Gándhí, dokáží Vám zhotovit lepší kolovrátek,“ a šel a vyrobil ho na místě. Toto je ryzí Maurice. Maurice byl jakýmsi buldozérem à la „už včera bylo pozdě“. Ať šel kamkoli, když viděl problém, zabýval se jím a vyřešil ho. Jedna z věcí, které mám rád. Žádné rozhoupávání se, žádné komise, žádné konzultace. Šel a vrátil se s lepším kolovrátkem.

Gándhí ho vyzkoušel a povídá mu: „Tenhle je lepší. Velice Vám děkuji. Odteď to bude můj osobní kolovrátek. Seznamte se s mými lidmi a udělejte z něj standardní model pro každého v Indii. Tento si nechám pro sebe.“

A to byla jen jedna z mimořádných věcí, kterou měl na svědomí. Bez přípravy, za jedno odpoledne. To byl hlavní motiv jeho života.

Rick: Dalším, co vysypal bez přípravy z rukávu, bylo, když ležel na smrtelné posteli...

David: (smích) Ano.

Rick: Řekni ten příběh spíš ty.

David: Procházel jsem leccos a hledal Mauricovy příběhy. Každý má opravdu s Mauricem nějaký mimořádný příběh. Nikdo jich nemá moc. Velmi si hlídal, aby o sobě nemluvil, aby je neprozrazoval. Měl jsem takový dopis od jeho poslední sekretářky. Maurice upadl a ošklivě se zranil. Zlomil si kyčel a doktoři už nad ním zlomili hůl: „Má před sebou pár posledních dnů. Všechny orgány mu jeden po druhém selhávají. Dejte mu nějaká analgetika, paliativní péči. Operovat ho nemůžeme - je příliš slabý.“

Jeden z orgánů, co mu vypovídal službu, byla ledvina či močový měchýř a potřeboval katetr. Nevím, zda jste už někdy měli katetr. Vím, že můj táta ho měl, a když jsem za ním šel do nemocnice, upozornil mě: „Nevtipkuj! Smát se strašně bolí.“ Ani s anestetikem to není nic moc pěkného. Viděl jsem přátele v Indii, co to mají. Je to trochu brutální a často zaváděné bez jakéhokoli znecitlivění.

Maurice měl samozřejmě zlomenou kyčel. Když vám ty hadičky zavádějí, nesmíte se hýbat. Když se mu měchýř vyprázdnil, povídá: „Tak s tímhle se musejí lidé vyrovnat, když mají katetr? Strašný! Přineste mi nůž na koberce a pár plastových hadiček. Udělám z nich lepší katetr, než odejdu.“ (smích) Jeho poslední dny na zemi... Leží na lůžku se zlomenou kyčlí, kterou nikdo nechce operovat. Postupně mu selhávají orgány a on chce jen udělat lepší katetr, aby ostatní lidé nemuseli trpět tak jako on. Zda ho nakonec vyrobil, nevím. Je to ale tak Mauriceovské.

Rick: Z toho, co jsem od tebe četl, jsem nabyl dojmu, že Ramana uznal Maurice za realizovanou bytost.

David: Ne, ne. Musím se k tomu vrátit. Maurice se tedy vydal za svámím Ramdasem do Kerala, aby ho zasvětil. Ramdas se na něj jednou podíval a povídá mu: „Tohle je Vaše poslední zrození,“ což je celkem odvážné proroctví. Byl to západní muž v obleku, kterého viděl poprvé, když k němu přišel. Maurice se vrátil zpátky do Ramanášramu a každý se mu smál, neboť všichni viděli muže v obleku. Ramana ale viděl, že se něčím liší, že je na něm něco zvláštního. Prohlásil, že Maurice už v Indii byl. Něco takového Ramana říkal velmi opatrně. Řekl: „Je jedním z nás. Už tu byl.“ Neřekl ale, že je osvícený.

Mauriceův vztah s Ramanou byl trochu křehký. Zmiňoval jsem, že Maurice byl trochu buldozér. Ať přišel kamkoli, vždy si myslel, že ví nejlépe, co by ostatní měli dělat, a Ramana byl jedním z nemnoha, které nemohl nijak „hrnout“. Zkoušel ho přivést k lepší stravě, snažil se, aby se o něj lépe starali. Ramanův postoj v zásadě byl „Starej se o sebe. Kvůli tomu tu nejsi.“

Jedno ale říct musím. Zním jistou ženu, která s Mauricem v 70. letech pobývala a on s ní diskutoval. Povídám jí, že jsem četl nějaká Mauriceova shrnutí Krišnamurtiho dialogů, kterých byl tenkrát v 50. letech v Madrasu účasten. Psal resumé, která se posílala lidem z celého světa, kteří se nemohli dostavit.

Povídám jí: „Víš, Mauriceova shrnutí jsou zajímavější, srozumitelnější a načerpám z nich víc než ze čtení Krišnamurtiho knih. Jeho shrnutí jsou zkrátka vynikající! Kéž by je někdo vydal.“

A ona: „Vždy měl ten talent. Měl schopnost jít za učitelem, vyposlechnout ho, co říká, a následně to shrnout a vysvětlit často lépe, přesněji a přístupněji, než učitel sám.“

A pak mě ohromila. Povídá: „Maurice mi řekl, že když navštěvoval Ramanášram asi rok, sám Ramana mu řekl, že může vysvětlovat jeho učení příchozím, kteří neumějí tamilsky.“

Maurice byl de facto určen, aby dával shrnutí jistých aspektů učení. Nevím o nikom v celé historii Ramanášramu, kdo by takovou práci dostal, když v něm ještě Ramana žil; vysvětlovat učení v Bhagavánově

přítomnosti. To je mimořádný akt potvrzení jeho stavu a schopností velmi dobře, velmi přesně podat, co učitel říká.

Myslím, že k tomu samému došlo, když se vydal za Nisargadattou. Ganéšan, Ramanův pravnuk, mi o tom vyprávěl, jak mu Maurice vyprávěl: „Slyšel jsem o Nisargadattovi, a tak jsem se za ním vydal. Před jeho stánkem s bídýsky [cigarety] v Bombaji jsem si dělal poznámky a zapisoval, co říkal. Po několika dnech na mě Maharádž (Nisargadatta) houkl, co že to sepisuju.“

Maurice mu ukázal, co psal a Maharádž byl tou kvalitou jeho pochopení, jeho poznámek a shrnutím natolik nadšen, že ho pozval dál k sobě domů. A z Maurice se tak stal jakýsi oficiální Maharádžův žák, zapisovač, editor a redaktor. Plodem jeho práce je kniha *Já Jsem To*, což je nadčasová klasika. Opravdu měl tuto schopnost učení vstřebat, a neřekl bych odpapouškovat, ale šířit ho dál tak, že každý žasl „Panečku! Perfektně vysvětlené!“

Byť to třeba nebylo slovy originálu. Byla až tak dobrá, že si mnozí říkali, že to dokonce předčí originál od učitele.

Rick: Jakými indickými jazyky hovořil?

David: Pracoval v indických vesnicích. Tipuji, že... Určitě uměl hindsky. Viděl jsem článek o jeho vydavateli v Bombaji, když k němu Maurice přišel s prvním návrhem knihy *Já Jsem To* a jak říká: „Všeho nechte! Všeho nechte!“ - pro Maurice tak příznačné. „Všechny ostatní projekty zrušte! Musíme dělat na téhle knize.“ Vydavatel se jmenoval Dikšit. Mauriceovi oponoval: „Vždyť neznáte marathi [jazyk]. Jak to chcete udělat?“ A Maurice: „To neřešte. Tím se netrapte. Drobný detail, drobný detail.“ (smích) Marathi je místní dialekt Bombaje, ale každý tam mluví hindsky. Řekl bych, že se Maurice nějak mluvením v hindi prokousával, ale nejsem si jist, že se marathi naučil natolik, aby to bylo na hlubší rozhovory. Ale tyhle dva jazyky jim k domluvení se stačily.

Rick: Kterým jazykem mluvil Nisargadatta?

David: Maharádž mluvil marathi. Byl velmi nevzdělaný. Stěží kdy vůbec chodil do školy. Měl velmi hrubý, nekultivovaný, vesnický přízvuk i humor. Viděl jsem, jak za ním přicházejí vzdělané návštěvy hovořící marathi a nerozuměly mu ani slovo, protože mu bylo 80 let, měl silný vesnický přízvuk a nenandával si zubní protézu. (smích) Rozumět mu byl v jeho posledních letech skutečně oříšek. Myslím, že řadoví překladatelé se na jeho přízvuk a na jeho chybějící zuby naladili a pochytili, co říkal.

Rick: Co bys nám tedy ještě o Mauriceovi řekl, než přejdeme k dalším?

David: Mohu převyprávět příběh, jak se vydal za svým projektem do Aundhu?

Rick: Jistě.

David: Musím vám povědět i o dalajlámovi. Je na to všechno čas?

Rick: Máme ho dost. Máme pár hodin.

David: Dobrá. Když tedy odešel z továrny... Odešel, protože ho syn rádži státu, který se nacházel blízko Bombaje, přišel požádat o radu, jak zlepšit stav otcova státu. A Maurice se to vydal prozkoumat.

Nosnou politickou myšlenkou doby byla představa Gándhího, že by se vesnice měly spravovat samy. Tedy, že neměly mít vyšší hierarchii lidí nad nimi, kteří by jim říkali, co mají dělat. Střední a vyšší management byl ze hry. Gándhí tuto představu nazýval Panchayati Raj. Panchayati byly vesnické rady a Raj znamená správa. Gándhí chtěl, aby Indie byla konfederací samosprávných vesnic, aniž by z nich vyšší management vysával daně a mrhal s nimi v projektech, které by byly nad úrovní vesnice. A tak Maurice vyrazil. Opět jde o jeho typický příběh. Dorazil za rádžou.

Ten mu povídá: „Pane Frydmane, najali jsme Vás jako konzultanta. Jak můžeme zlepšit naše království?“

A Maurice: „Tím jediným užitečným, co můžete udělat, je abdikovat. Jste parazit. (smích) Vysáváte z vašich vesnic všechny příjmy. Žijete si ve velkém paláci. Vaši vesničané jsou chudí a nijak jim nepomáháte. Jen vybíráte daně a žijete si na vysoké noze. Je třeba, abyste abdikoval. Nikoliv však ve prospěch vašeho syna či někoho jiného, nýbrž ve prospěch vesnických samospráv vašeho království.“

A kupodivu - Maurice uměl být velmi přesvědčivý - skutečně rádžou přesvědčil, aby abdikoval. Je to, co já vím, ojedinělý případ v historii Indie, kdy panovník abdikoval ve prospěch svého lidu, tedy nikoli ve prospěch nějakého generála či syna či někoho dalšího.

Protože to byl projekt Gándhiovského stříhu, Maurice chtěl, aby ho podpořil sám Gándhí a kontrasioval spolu s rádžou ústavu. Vydal se tedy za Gándhím do jeho ášramu. Vysvětlil mu, oč běží. Princ byl u toho.

Gándhí reagoval: „Je to moc pěkný nápad, ale nemůžete se od lidí takto oprostít. Chcete-li mou podporu tomuto projektu, vy oba musíte svolit, že tam budete po nějakou dobu žít. Musíte ty lidi naučit, jak se stát nezávislými, jak se o sebe postarat.“

A pak šfouchl prstem do rádžova syna a říká mu: „Vy, nemůžete bydlet v paláci. Jdete tam a snažíte se ty vesničany přesvědčit, že život na vesnici je dobrý, schůdný způsob života. Nebudou vás respektovat, pokud si to každý den přihasíte v limuzíně z paláce. Postavte si v jedné takové vesnici chatrč z hlíny, žijte v ní deset let a ukažte vašim lidem, že takový život může být naplňujícím a produktivním.“

Maurice a Apa Pant, jak se jmenoval, se na sebe podívali a kývli. Gándhí podepsal. Maurice a Apa Pant se vrátili do svého státu.

Maurice vzpomínal: „První noc jsem spal pod stromem. Neměl jsem ani dům kde bydlet.“

Pozvolna naučili ty lidi základům samosprávy. Maurice byl velký praktik. Naučil je tesařině, instalatérství, technickým oborům a všemu, co potřebovali znát.

Součástí projektu, což mě opravdu zaujalo, bylo i to, že když byla rozpuštěna ústřední vláda, otázkou zůstalo, co dělat s vězni ve státních věznicích?

Nikdo je nechtěl.

Maurice řekl: „Všechny mi je podmíněčně propusťte. Propusťte mi je na zkušební lhůtu, na podmínku. Budu za ně zodpovídat.“

Šel a s pomocí těchto vězňů postavil vesnici. Naučil je, jak stavět dům, naučil je zemědělství; naučil je všem dovednostem, které potřebovali k tomu, aby mohli žít nezávislý život a míra recidivity byla nulová. Ani jeden z těchto lidí se už nikdy nemusel vrátit do vězení. Viděl jsem natočené rozhovory s těmito lidmi, když jim bylo 90 let. Byli už staří a plakali.

Vzpomínali: „Maurice nás zachránil.“

Byl to tak slavný projekt, že o něm v 60. letech natočil Bollywood film a Maurice najali coby technického poradce. Vydal se tedy do nahrávacího studia a zajistil, že bylo všechno řádně zaznamenáno.

Režisér mu povídá: „Velice Vám děkuji. Poděkuji Vám na konci v titulcích jako „technickému poradci“.

A Maurice: „Ne díky, nedávejte tam mé jméno.“

Klasický Maurice.

A režisér: „Samozřejmě, že Vás tam uvedu. Vždyť ten projekt je Váš; jste technickým poradcem. Samozřejmě, že tam budete figurovat.“

A Maurice: „V tom případě jdu k Nejvyššímu soudu v Bombaji pro soudní příkaz (smích), který vám zakáže, abyste k tomuto projektu připojoval mé jméno.“

Maurice byl takový. Celý život dělal naprosto neskutečné věci a pak, když je dokončil, zametal stopy a později předstíral, že s ním nijak nesouvisejí.

Rick: To je celkem pěkné.

David: Nechtěl zkrátka, aby lidé o všech těch dobrých věcech, které jdou za ním, věděli. To je další rys, který na něm obdivuji.

Rick: Možná si někdo říká, jaký má tohle všechno spirituální význam? Myslím si ale, že „po ovoci je poznáte“.

David: Maurice měl celý sad ovoce. Je to člověk, o němž by se dalo říci, že jakákoli z asi dvaceti akcí, v níž měl prsty, by byla tím nejvýstavnějším kusem životopisu ostatních lidí. Těch podniků, které vám zkrátka berou dech, měl velmi mnoho - na čem se podílel a co dokázal. Mohu stručně zmínit dalajlámu?

Rick: Cokoliv. Netřeba se dovolovat.

David: Dobrá. S Mauricem jsem na koni!

Rick: Jen jed' dál!

David: Maurice je můj hrdina. Do toho, Maurici! Čína v pozdních 50. letech anektovala po částech Tibet a bylo celkem nabíledni, že dříve či později ho obsadí. Dalajlama hlasitě mluvil o přesunu do Indie.

Rick: Byl nedávno v Boulderu. Viděls ho?

David: Jel jsem tam dva dny dopředu a stál frontu, abych se ho zeptal na Maurice. Už roky se snažím o rozhovor s dalajlamou o Mauriceovi, ale jeho výbor mě k němu nechce pustit. Stál jsem tedy ve veřejné frontě. Zodpověděl čtyři otázky od čtyř lidí a já byl až desátý, takže jsem se nedostal na řadu. (smích)

Maurice byl osobním přítelem ministerského předsedy Indie Nehrúa, a ten nechtěl vyprovokovat válku s Čínou. Myslel si, že možná k ní dojde, ale nechtěl být tím, kdo udělá ono okázalé gesto, na nějž Číňané špatně zareagují.

Nehrú reagoval: „Promiň, nemohu ho vpustit do země. Je to příliš provokativní. Číňané to budou považovat za ukrytí nepřítele. Nemohu to udělat.“

Maurice dotíral, naléhal a nedal se odbýt, až nakonec Nehrúa přiměl, aby se podepsal pod ujednání, že dalajlama může přijet do Indie pod podmínkou, že nepřijede jako politický vůdce. Bylo mu dovoleno působit jako duchovní vůdce Tibeťanů v exilu, mohl v Indii vykonávat pastorační činnost, ale nesměl pronášet žádné politické projevy. Pokud by je pronášet chtěl, musel by jít někam jinam. Maurice na to přikývl.

Vzpomínáš si, jak jsem mluvil o princovi, synovi rádži, který abdikoval (Apa Pant)? Po nezávislosti [1947] nastoupil do diplomatických služeb a stal se vládním zplnomocněncem indické vlády v Sikkimu [svazový indický stát sousedící s Čínou]. Maurice to zamýšlel jako konečnou zástěrku. Aby vše vypadalo, že dalajlama do Indie neprchá, tak zařídíme, aby přejel Tibet a skončil v Sikkimu. Tam dalajlamu uvítal Apa Pant, Mauriceův přítel, a byl umístěn do jednoho místního kláštera. Maurice také vyslal svou polskou přítelkyni - jmenovala se Uma Déví - aby se o dalajlamu postarala. Stala se dalajlamovou kuchařkou a pár let se o něj starala.

Když dalajlama skutečně do Indie přijel, Maurice sjezdil Indii křížem krážem a tlačil na své bohaté přátele; získával peníze a pozemky, aby v Indii založil tibetské osady. Uma Déví, jeho přítelkyně, nakonec mnohé z těchto uprchlických táborů v Dharamsale a jejím okolí řídila.

Viděl jsem na YouTube o dalajlamovi starý film, jak v Polsku pronáší řeč. Postavil se a pravil: „Chci vám dnes říct o dvou největších Polácích, jaké jsem kdy potkal.“ A mluvil o Mauriceovi a Uma Déví; a každý nechápavě koukal stylem ‚Kdože to je? Nikdy jsme o nich neslyšeli.‘ Maurice už byl takový. Nikde na světě se mu však nedostává ani špetky uznání, těmto mimořádným věcem navzdory. Nikdo o něm nic neví.

Pardon, musím vám říct ještě jeden příběh.

Rick: Dobrá, jen do toho.

David: Dcera Apy Panta... Zavolal jsem jí a povídám: „Maurice Vás a Vašeho tátu navštívil. Vyprávěl Vám nějaké pěkné příhody?“ Takhle na to jdu. Voláte a voláte, a kousek po kousku tyhle kouzelné historky vyplouvají. A ona: „Ále, byly jsme mladé holky. Naším úkolem bylo servírovat čaj a kávu. Tohle byly záležitosti pánů. Neměly jsme tenkrát dovoleno sedět a poslouchat hovory o vysoké politice.“ A já jí říkám: „Ale jděte, mluvili anglicky a vy jste byly v místnosti. Určitě jste něco šťavnatého slyšely.“

A nakonec mi neochotně povídá: „Vzpomínám si, jak se můj otec jednou Maurice ptal, jak dopadl jeho nedávný výlet do Ruska.“ Sám jsem se tak poprvé dověděl, že byl v Rusku. Myslím, že byl v nějaké ekonomické delegaci. Byl členem Indického národního kongresu [strany; INK] a pravděpodobně mluvil rusky, a tak byl dobrým adeptem na vyslání.

Zeptal jsem se: „Co o Rusku říkal?“ A ona: „V Kremlu se setkal s Chruščovem a do obličeje mu hrozil prstem a říkal: ‚Pane Chruščove, vy nejste skutečným komunistou. Jste jeho napodobeninou. Jste za vodou. Nejste skutečný komunista.‘“

Stejně kázání tedy, jako dal rádžovi v Indii. Prostě nakráčel do Kremlu a zvedl na Chruščova ukazováček. Asi měl štěstí, že ho neodeslali do gulagu. To byl Maurice. Neměl žádné filtry. Když si myslel, že nejste pro společnost užitečný, poznal jste to velmi záhy. (smích)

Rick: Velmi smělý muž.

David: Ano.

Rick: Udělal jsem si pár poznámek, když jsem pročítal tvé materiály. Co to bylo s tím pomerančovým džusem?

David: (smích) Typický příklad toho, jakým byl Maurice buldozér. Zašel za Ramanou a myslel si, že pořádně nejí - dám mu lepší stravu. A tak šel, nakoupil pár pomerančů, ručně je vymačkal, přinesl je dovnitř, dal je na tácu a povídá: „Potřebujete víc vitamínů. Vypijte to.“ A Bhagaván samozřejmě nikdy nezkonsumoval nic, o co by se nemohl rovným dílem rozdělit s každým v hale. Ramana tedy mávl rukou a říká mu: „A co těch 200 lidí tady?“, čímž jakoby říkal, „Ne, děkuji.“

Pro Maurice to ale byla jenom výzva. Šel do města, skoupil všechny pomeranče, co našel (smích), a ručně vymačkal 200 sklenic pomerančového džusu. (smích) Nechal je všechny okázale přinést na velkém tácu a každému, 200 lidem, dal sklenici; a pak dal sklenici i Bhagavánovi a říká mu: „Teď nemůžete odmítnout. Všichni ostatní dostali jednu před Vámi.“ A Bhagaván: „Dobrá, pochopili jsme. Vezmu si ji. Ale už to nedělejte. Není to nezbytné.“ Byl zkrátka už takový. Viděl, jak se věci mají, a myslel si, že je zapotřebí je změnit. Šel do akce a změnil je.

Rick: Předpokládám, že o něm mluvíme proto, že je vynikajícím příkladem karmajogína - někoho, kdo místo pouhého mluvení raději přispěje penězi.

David: Přesně tak. Nesl ho jakýsi dvojí proud. Během toho všeho měl intenzivní vztah s Ramanou, s Krišnamurtim, s Nisargadattou. Myslím, že poslední krok nakonec udělal s Nisargadattou. Netvrdím, že mu osvícení zajistila jeho karmajóga. Měl jakousi neuhasitelnou žízeň učinit svět lepším. Jeho jakousi paralelní vnitřní praxí, proudem jeho života, však bylo, že se vydával za všemi zvučnými guruy Advaity v Indii, sedával s nimi, obdržel jejich daršany [pohledy], poslouchal jejich učení; až došel cíle. Určitě dospěl do cíle s Nisargadattou. Můžu ti říct, jak jsem se na to Nisargadatty ptal?

Rick: Jistě.

David: Nisargadatta byl nevrlý, nedůtklivý. Vždy si stěžoval, jak jsme strašní: „Ách jo, proč s lidmi jako jste vy vůbec mluvím a mrhám časem? Nikdo mě neposlouchá.“ Ne, promiň. První otázka zněla... Zeptal jsem se ho: „Za všechna ta léta, co učíte, kolik tak lidí skutečně dosáhlo osvícení?“ A on: „Co ti je po tom?“ (smích) A já: „Je to tak trochu jako v loterii. Když víte, že je z tisíce losů stovka výherních, pomyslíte si ‚To není špatné‘, ale je-li výherní jeden z milionu, pak vás to trochu odradí. Chci tedy jen vědět, jaká je tu míra úspěšnosti.“ A on: „Do toho ti nic není. K čemu ti to bude? A já na to, „dobrá tedy“.

O pár dnů později říkal: „Proč mrhám svým časem a mluvím s váma? Nikdo neposlouchá. Nikdo nerozumí.“

Tak jsem si pomyslel, ‚dobrá, zkusím to znovu‘. „Za všechny ty roky, co učíte, kolik lidí skutečně porozumělo tomu, co říkáte a prožilo to?“ A on: „Jeden! Maurice Frydman.“ A to bylo jediné veřejné potvrzení, které jsem od něj kdy slyšel.

Kromě toho každé ráno prováděl velmi propracovanou púdžu [rituální obřad] svému Guruovi a všem guruům v jeho linii. V jeho pokoji vyhrazeném pro púdžu měl fotky všech velkých svatých, kteří nebyli v jeho linii; byl tam Ramana, Ramakrišna. Nejprve tedy nanesl tilaku [tečku z kurkumové pasty] na guruovo čelo a pak na čela všech lidí v jeho linii. Pak obešel místnost a nanesl ji na všechny, o nichž si myslel, že jsou jí hodni, protože jsou osvícení, byť nejsou v jeho linii. Maurice měl v tom

pokoji fotky dvě. Myslím, že byl jediným, kdo to u něj dotáhl na dvě fotky, a každé ráno se oběma Mauricovým fotkám dostalo ozdobení tilakou. Maurice tedy byl jediným člověkem, s nímž byl ve svém životě spokojen.

Rick: Zajímavé. Tohle jsi mi poslal. [Rick čte poznámku:] „Pokud bys tady chtěl úsměvnou vsuvku, rád bych zmínil pokusy Gándhího setkat se se Šrí Ramanou, a jak tomuto setkání jeden z jeho předních stoupenců zabránil. Pokud tu odbočíme, rovněž bych rád zmínil Gándhího spirituální stav podle Papadžiho, Ramany a Lakšmany svámího, kteří si ho všichni vysoce cenili. Západ ho zná jako politika, bojovníka za svobodu a reformátora společnosti. Vysoký stav jeho spirituality bývá ignorován.“

Neskáču ale příliš rychle? Neměl jsem v úmyslu náhle Maurice opustit.

David: Můžeme Maurice opustit. Možná se k němu vrátíme. Možná nevrátíme. Ale znovu, je to něco, co není příliš známé a jsou to přitom fascinující příběhy. Myslím, že se můžeme odpíchnout od oskarového filmu Gándhí z r. 1983, což je nádherný film, až na to, když je zasažen kulkou, tak utrousí: „Ó můj Bože“ či „Bože, Bože“ tak nějak. A tím je Gándhí vylíčen naprosto klamně.

Rick: Řekl „Ram“, ne?

David: Vydechl „Ram, Ram“. Ram-Ram-Ram byla Gándhího mantra. „Ó Bože“ znamená „Ó jaké překvapení! Ó jaký šok! - zrovna mě zasáhli!“ Zatímco když vás někdo smrtelně postřelí a vy máte dvě vteřiny života a tím prvním, co z vás vyjde, je opakování Božího jména, pak jste celkem slušně v takové mantře či džapě upevněn. Je to podvolení se, stav odevzdání se. V jeho posledním okamžiku opakoval jméno svého Boha, stal se jedním se svým Bohem a vydechl naposled. Tahle scéna „Ó můj Bože“ je tedy něčím, co mi jde pokaždé opravdu na nervy, když ji vidím. Ještě tedy jedna věc, než půjdeme ke Gándhímu v Ramanášramu...

Rick: Možná jen tak na okraj, pomáhal jsem při výuce kurzu, v němž se Deepak Chopra učil meditovat, bylo to někdy tou dobou - raná 80. léta - předtím, než se stal (Deepak Chopra) slavným atd. A komentoval to úplně stejně, že to v tom filmu úplně „zazdili“, neboť úplně tak minuli celý význam okamžiku, kdy byl zastřelen.

David: Papadžimu se politika Gándhího ve 20. letech nezamlouvala. Nebyl gándhíovcem; pokoušel se svrhnout Brity silou. Měl však před ním obrovský respekt pro jeho spirituální stav. Když bylo v r. 1947 odsouhlaseno rozdělení země (Gándhí byl naprosto proti němu), prohlásil: „Je to jako trhat mé tělo vedví. Nechci to.“

V Kongresu [INK] byl upozaděn. V Madrasu tehdy pořádal modlitební setkání. Papadži pracoval v Chennai, a tak na modlitební setkání jezdil a skončil nakonec jako strážce či sluha Gándhího, což je zajímavé spojení.

A vyprávěl: „Jednou jsem tam s Gándhím seděl. Byli jsme sami, jen my dva. Gándhí jako obvykle předl a já slyšel zvuk Ram-Ram-Ram-Ram-Ram. Rozhlédl jsem se. Nikdo jiný tam nebyl. Rádio bylo vypnuté. Vyladil jsem tedy trochu svou anténu. Užasl jsem, když jsem zjistil, že Gándhího tělo ve skutečnosti vibruje zvukem Ram, ale na velmi jemné úrovni.

To je zcela mimořádně vysoký stav spirituality.“ Nazýval ho adžapou; spontánní džapou, kdy džapa [opakování božího jména] tak prostoupila vaši bytost, vaše tělo, že jste-li zabrán do nějakého úkolu, tak jsou tyto Ram-y nahromaděny a spontánně se vyluzují a vyzařují na jemné úrovni z vašeho těla.

Rick: Zajímavé. Gándhí je dalším příkladem „Po ovoci je poznáte.“ -

David: Přesně tak.

Rick: Někdo s takovým odhodláním, obětavou oddaností a přilnutím k závazku - takto jednoduše změnil osud celého národa - pro něco takového je vyspělý vnitřní stav velmi příznačný.

David: Přesně tak. Ramana často četl, co Gándhí napsal. Gándhí byl plodným pisatelem článků, které byly publikovány. Jednou dvakrát Ramana přečetl něco, co Gándhí uvedl, a naprosto bezvýhradně s tím souhlasil. Nechal se slyšet: „Ano, toto je skutečný stav. Toto je stav Já [Self].“

Mimořádně si tedy Gándhího spirituální úrovně považoval. Když se Bhagavána přišli zeptat straníci z Kongresu, jak mohou pomoci boji za nezávislost(?), radil jim: „Ať už máte touhu pracovat pro cokoli, znamená to, že se identifikujete s ‚já jsem toto tělo‘. Buďte jako Gándhí - nemějte žádná očekávání, žádnou touhu dosáhnout čehokoli. Setrvejte v tomto vnitřním stavu, v němž vámi pohybuje Milost uvnitř vás, nikoli vaše touha po osobním cíli. Byť by byl chvályhodný, byť by to bylo něco, k čemu by mělo dojít, nepřistupujte k takové práci s myšlenkou ‚musím toho dosáhnout‘ či ‚tohle se musí udělat‘. A pokračoval: „Vykonávejte práci bez jakékoli touhy, bez jakéhokoli pocitu, že to a to se musí stát.“ To označoval za správný postoj.

To byl tedy jeho postoj k sociální práci. Nabádal: „Nemyslete si, že jste v pozici pomáhat druhým. To vytváří dualistickou dichotomii.“ Kdysi se nechal slyšet: „Každý učitel, jenž si myslí, že může někomu pomoci, není džňánin. Džňáninovou neochvějnou pozicí je, že tu nejsou žádní druhí, ani nikdo další, komu pomoci.“ Setráváním v tomto stavu kolem sebe vytváříte jakési silové pole - nazýval ho sannidhi - a toto sannidhi, tvrdil, udělá vaši práci za vás. Pomůže všem. Je tím nejlepším, čeho se může každému dostat. Jakmile však sklouznete k myšlence, že to a to se musí stát nebo já musím dosáhnout toho a toho, pak už to není pozice džňánina. Setrvejte v Já, buďte Já, a ke všem těmto věcem dojde automaticky.

Rick: Ať tvé činy nejsou spjaty s ovocem tvých činů! (citát z Bhagavadgíty).

David: Přesně tak.

Rick: Je to ale samozřejmě paradoxní, neboť Maurice i Gándhí a další měli ohromný vliv na pomoc ostatním, až by se zdálo, že právě to byla jejich primární motivace. Pokud ale nebyli připoutáni k ovoci svých činů, pak jejich vnitřní zaměření šlo mnohem hlouběji.

David: Myslím si, že se Gándhí Mauriceovi celkem podobá v tom, že oba výrazně charakterizovalo úsilí něco pozvednout. Viděli ty neutěšené podmínky, v nichž Indové žijí, a měli rozdílné způsoby, jak je změnit. Mnohdy se neshodli na procesní stránce, ale ten základní moment – „Potřebujeme pomáhat“ - byl v obou. A neoficiálně, téměř tajně, oba měli tuto neuvěřitelnou vášeň pro Boha, pro osvobození, dosáhnout transcendence roviny individuálního. Myslím si, že jí oba dosáhli. Gándhí je samozřejmě mnohem známější díky jeho politickým dobrodružstvím, ale oba žili tento paralelní život; navenek oddaní povznesení společnosti, a v nitru oddaní transcendenci.

Mohu se vrátit k Ramanášramu?

Rick: Ano, prosím.

David: Gándhí tedy přijel na výlet do Tiruvannamalai a každý byl vzrušením na nohou. Mysleli si, že by mohl zavítat do Ramanášramu; měl mít politický projev asi pět minut pěšky od Ramanášramu a musel projet kolem jeho hlavní brány. Annamalai svámí mi tenhle příběh vyprávěl. Jeho slovy: „Šli jsme všichni dolů. Bhagaván k bráně nešel. Jeho tohle nezajímalo. Seděl na své pohovce. Všichni jsme šli dolů k bráně a viděli, jak Gándhího auto přijíždí k bráně a zpomaluje. Dal jsem k sobě nad hlavou dlaně, Gándhímu na pozdrav, a Gándhí pozdrav tím samým způsobem opětoval. Dostalo se mi od Gándhího malého pranaam.“ Výlet organizoval přední politik Kongresu Rajagopalachari a ten gestikuloval řidiči, aby jel dál: „Nezastavuj! Přeidej! Přeidej!“ -

Rick: Ou!

David: A tak Gándhí viděl, že o jednu příležitost přišel. Dle programu měl naplánovanou 10minutovou řeč. Upravil ho tedy na pouze 5minutovou, pak se přiřítit zadní branou Ramanášramu na jeden rychlý daršan a pak zase upalovat dál na další setkání. Když Rajagopalachari viděl, co se děje, fyzicky mu bránil. Zastavil a dohadoval se, „Nemáme už čas, nemáme čas!“ To dohadování trvalo pět minut.

Rick: Ou!

David: A nakonec už tedy žádný nezbyl.

Rick: Taková hanba! –

David: Annamalai svámí se tedy vrátil. Všichni byli velmi zklamáni. Každý se na toto velké setkání Gandhího s Bhagavánem těšil. Annamalai svámí se Bhagavána zeptal: „Bhagaváne, proč ho nepustili dovnitř? V čem je problém?“ A Bhagaván se smál: „Asi se bojí, že vejde do samádhí, zapomene na politiku a už zůstane.“

Rick: (smích) -

David: (smích) Což se mohlo stát. Oni (straníci Kongresu) potřebovali, aby jejich talisman zůstal aktivní. Nechtěli, aby vysedával v hale a lebedil si blahem před Ramanou. Chtěli pro svou organizaci aktivního vůdce.

Rick: Třebaže mnohokrát vysedával, když se všemožně postil.

David: Je to tak. Zda to byl vtip, nebo nebyl, nevím, ale Bhagaván se jen smál a prohodil: „Bojí se, že pověsí politiku na hřebík a přijde sem.“

Rick: Trochu přeskakujeme. Kamakshi z Minnesoty se ptá: „Naučil se Maurice tamilštinu nebo nějaký jazyk jižní Indie?“

David: Pokud vím, tak ne. Kdybyste dnes řídil továrnu v Bangalore, musíte umět tamilsky, protože Tamilové tvoří významnou část tamní populace. Nejsem si jist, jak to bylo tenkrát, ale tipoval bych, že uměl dost na základní domluvu s dělníky.

O Mauriceovi vzniká mnoho mýtů. Pokusil jsem se, mimo jiné, spíš než mýty, hledat fakta. Lze nalézt jakýsi příběh, že byl vynikajícím studentem, uměl mnoho jazyků a že měl ze všech předmětů jedničky. Vyslal jsem kohosi do suterénu Varšavské univerzity, aby se mrknul na jeho rukopisy (smích), ale příliš dobrým studentem zrovna nebyl. Z cizích jazyků - angličtiny a francouzštiny - měl opravdu špatné známky. Opravdu si tedy nejsem jist, kde se takové zkazky vzaly. Myslím, že to dotáhl tak daleko spíš houževnatostí, vytrvalostí než talentem či genialitou. Tvrdě makal, aby si osvojil to, co bylo třeba se naučit.

Rick: Tady je další drobná epizodka o Mauriceovi. Když byl podle všeho nemocný na smrtelné posteli, objevila se nějaká ošetřovatelka, které bylo řečeno, že došlo k nějakému omylu. Chystala se odejít, když na zdi zahlédla fotku a povídá: „To on, Ramana, mi řekl, abych sem přišla.“

To je tak zajímavé. Zmiňovali jsme se o tom v našem minulém rozhovoru, ale je tu tolik příběhů, kdy se Ramana někomu ukáže, když jsou ti lidé zrovna v ložnici, nebo když jdou po ulici atd. Jako bychom si pohrávali s představou, že je tu stále nějaká skutečná entita Ramany mezi námi, která věci činí; či zda je to jen ono Božské, které se nějak dokáže manifestovat skrze vzhled Ramany, aby lidi nasměrovalo k tomu či onomu.

David: Jsme opět u toho. Vzpomínám si na ten minulý rozhovor. Postavil jsem se za to, že tu není nikdo nahoře, jenž dohlíží na všechny činnosti oddaných a zasahuje v příhodný čas a je-li třeba. Myslím si, že je-li tu nějaká potřeba, pak Já vytvoří formu, která vypadá jako Ramana. V tomto konkrétním případě navedlo ošetřovatelku, aby na ty dveře zaklepala, protože tam byl jeden jeho starý oddaný, jenž na pár dní potřeboval paliativní péči.

Nisargadatta byl u Maurice v jeho poslední den, když umíral, a někdo se ho zeptal: „Maharádži, co se děje?“ A Maharádž: „Nic se neděje. Nikdo neumírá.“ Závěr toho byl, že už byl dávno mrtvý. Tělo se mělo brzy rozpadnout, ale Mauriceovi se nic nedělo, protože Maurice už byl doma.

Rick: Přejde mi zajímavé, že my to Já antropomorfizujeme, když říkáme Já se rozhodne udělat tohle nebo Já se projeví takto. Jelikož o Já obvykle uvažujeme jako o jakémisi čistém, neměnném, rozlehlém vědomí, když pak ale této rozlehlé inteligenci či rozlehlému vědomí připisujeme téměř

individuální záměry... Možná bys k tomu mohl něco říct ty, nebo lidi, které můžeš citovat, jako je Ramana či Papadži.

David: Bhagaván byl v tomto velmi neústupný - úmyslům něco dosáhnout se v Indii říká sankalpy - říkal: „Bůh, Já, je naprosto bez jakýchkoli sankalp.“ Rozvedl to: „Když svítí slunce, jedna rostlina může kvést, jiná kvést nemusí. Není to proto, že si slunce jednu vybralo, a druhou ne. Spočívá to v (jejich) připravenosti.“ A pokračoval: „Já je přítomné, prostupuje vším, září na všechno; těm, kteří potřebují, aby se jim konkrétně manifestovalo, tam se tak stane v pravý okamžik. Nikoli však touhou či úmyslem slunce.“ A takové popisoval, že je Já.

Rick: A přesto se zdá, že Já skutečně věci velmi inteligentním způsobem organizuje. Jako když ukáže obrázek Ramany té ošetřovatelce a řekne jí, aby přišla; nebo se zjeví v ložnici Pamely Wilsonové, když prosila o pomoc. Těch příběhů je mnoho. Je to tedy něco víc než jen něco zcela pasivního, neaktivního, stagnujícího. Jakoby se určitými způsoby angažovalo v našem světě.

David: Možná v životě dospějete do určitého bodu, kdy budete potřebovat přítomnost někoho jako je Ramana či ukazatele správného směru. Možná, že přijde. Myslím si, že Já si vybírá formu, kterou později poznáte, že je jím, neboť Ono ví, že tudy vede váš osud. Jste-li předurčení - nevím... - být křesťanským mnichem, může přijít papež. Kdo ví?

Rick: Nebo Ježíš...

David: Ano, něco relevantního přijde. Není tu nějaká již dříve existující forma, jež se do těchto příběhů vsouvá a vysouvá. Je tu potenciál projevit se v jakékoli formě podle zralosti a podle toho, jaká je vaše minulost, váš osud.

Rick: Ano, Já je něco jako božskou hlinou, která se může vymodelovat do rozličných forem, jak je potřeba. Ale pak znovu, říkáme, cituji tvá slova, „Já si vybere formu, protože ví.“ A to zní jako taková role Boha, kterou Já sehrává, když intervenuje do záležitostí lidí a projevuje se přesně tou správnou formou, aby mělo přesně tady a tam ten správný účinek. Odporuje to tedy jakoby představě, že Já je...

David: Mohu tedy vzít svou formulaci zpět? (smích)

Rick: (smích) Jistěže.

David: Není tu žádný úmysl. Není tu žádné vybírání si a rozhodování se. Konkrétní člověk bude mít vášeň, zálibu, úroveň zralosti, a toto se přetaví do formy, která je v ten okamžik zapotřebí. Není nikdo tam nahoře, kdo by říkal, „Je čas navštívit Ricka,“ nebo „Je čas vydat se za Davidem“.

Rick: V Bhagavadgítě je verš, kdy Krišna říká: „Jak lidé přistupují ke mně, tak je přijímám i já.“ Možná tedy, tím, jak člověk přistupuje, takovou vyvolává odezvu ze škály všech možností, která je přiměřená jeho situaci.

David: Přesně tak. Mohu odbočit ještě víc?

Rick: Jistě, žádný problém. Vlastně jsme přesně na té správné trajektorii.

David: Takže je to relevantní příběh. Před 12 roky jsem žil v jednom domě v Indii a nakonec jsem si koupil kousek pozemku, na němž žijí teď. Osoba, jež ho vlastnila, měla na konci 90. let vize Bhagavána. On byl tenkrát studentem ekonomie na Harvardu, což je velmi upjaté místo; rozhodně ne takové, kde byste se chtěl někomu přiznávat k tomu, že máte zjevení. Uvažoval tedy ‚Pomlčím o nich. Nijak netoužím po výletu do blázince.‘ Byl dost chytrý, aby ze svých zjevení přišel na to, kdo tou osobou je. Nijak se však jimi dál nezabýval. Jen věděl, že je to Ramana.

Byl dost dobrý a získal cenu za nejlepší diplomovou práci svého ročníku. Cena obnášela i peněžní odměnu pro supervizora kurzu, který samozřejmě neudělal nic. Můj přítel diplomku napsal a profesor se jen podepsal. A tak byl profesor celý šťastný a povídá mu: „Paráda! Přijďte na večeři. Oslavme to.“ A tak se vydal do profesora domu. Bylo to kousek za Cambridge. Nemohl přijít na to, co je přední a zadní část domu, a tak omylem zaklepal na zadní dveře, dveře do kuchyně, a nikdo se neozýval.

Vešel tedy dovnitř a před ním visel obrázek mě a mé bývalé ženy, připevněný magnetem na lednici. V ten moment vešel jeho profesor a můj přítel mu říká: „Co dělá obrázek Davida Godmana na vaší ledničce?“ a on: „No, je ženatý s mou dcerou! Žijí v Tiruvannamalai.“ (smích) -

Rick: (smích)

David: Takto tedy k tomuto spojení došlo. Táta byl ateistický Marxista, a tak pro něj byl trochu šok, že jeho velmi nadaný student, který zrovna byl oceněn za nejlepší diplomku roku, měl zjevení tohoto muže v Indii. A tak Steve (táta) ho spojil se mnou a David (student) přijel do Indie a Tiruvannamalai si zamiloval. Nakonec jsem mu koupil velký pozemek a teď se o tento majetek v Indii dělíme a to všechno jen proto, že Bhagaván se mu zjevil ve vizích, když pracoval na diplomové práci, a on o tom mlčel až do doby, než uviděl můj obrázek na lednici v kuchyni svého profesora. (smích)

Rick: Úžasné! Takové věci se nedějí náhodou.

David: Ne. Byl nějak předurčen, nebo my jsme byli předurčeni se setkat. Byl předurčen přijet a koupit tuto půdu; v určitém okamžiku tím nejsnazším, jak to provést, bylo, aby se mu Ramana zjevil ve snech, ve vidinách, aby vyhrál cenu, šel navštívit svého profesora, viděl obrázek, a proto jsme teď sousedé.

Rick: Zajímavé. Přejdeme teď k Muruganarovi.

David: Muruganar, dobrá.

Rick: Pokud to vyslovuji správně... Chceš, abych kousek toho, cos o něm napsal, přečetl jako úvod?

David: Jak budeš chtít.

Rick [čte]: Muruganar byl básník-světec, klíčovou postavou posledních 27 let života Ramany Maharišiho. Shromáždil nejspolehlivější záznamy mluveného učení svého gurma: Guru Vachaka Kovai. Vyslov to, prosím.

David: Guru Vachaka Kovai.

Rick: Bhagavána přesvědčil, aby své učení zapsal jako Ulladu Narpadu... Nechám tě raději pokračovat, než abych to četl. Řekni nám o něm něco.

David: Dobrá. Nějaký konkrétní aspekt chceš rozvést, nebo mám začít od začátku?

Rick: Od začátku a pověz nám, proč si myslíš, že je Muruganar tak významný, že je jedním ze tří, o nichž si chtěl dnes mluvit.

David: Dobrá. Muruganar byl vynikající tamilský učenec, a to ještě předtím, než potkal Bhagavána. Byl členem výboru, který sestavoval konečnou verzi Tamilského lexikonu. Byl velmi erudovaným, velice vyhledávaným tamilským odborníkem. Hledal ale také guru a jeho modelový vztah guru-žák, k němuž vzhlížel, se odehrál mezi starým tamilským světcem Manikkavachagarem a Šivou před tisíci lety.

Manikkavachagar byl ministerským předsedou starého indického království a zoufale toužil po guruovi. Jeho zoufalství - a jsme u toho, o čem jsme už mluvili - mělo za následek, že se před ním zjevil Šiva, stal se jeho guruem a s Šivou zakusil prožitek osvícení. Na znamení vděku, co pro něj Šiva udělal, sjezdil následně celý Tamilnád, a písněmi opěvoval a velebil Šivu. Tyto písně byly sebrány a zkomponovány do díla Tiruvachakam, což je jeden z nadčasových klasických textů tamilské liturgické literatury.

Muruganar tedy považoval toto za vzor. Měl tchána, jež byl předním oddaným v Ramanášramu. Jednoho dne k němu tchán přišel a ukázal mu Ramanovy básně. Muruganarovi proběhlo hlavou „Ten by mohl být pro mě“. A tak šel, složil cestou pár veršů a vydal se za Bhagavánem. Abych to zkrátil, Bhagaván ho naprosto uchvátil a ve velice krátké době dosáhl osvobození, o nějž usiloval. Bhagaván však viděl, že tajně netoužil jen po guruovi. Chtěl takovému guruovi sloužit a manifestovat tak svůj vděk guruovi skládáním poezie v tamilštině. Bhagaván se ho tedy otázal: „Umíte psát jako Manikkavachagar?“ To jsme u druhého jejich setkání. A Muruganar byl samozřejmě názoru, že to je obrovské sousto. Je to jeden z největších básníků-světců celých tamilských dějin. Vzal to ale alespoň jako znamení, že by měl pokračovat. A tak v průběhu několika let složil básnickou sbírku velebící Bhagavána, jež je paralelou k Tiruvachakam, a

Bhagaván ji miloval. Pomáhal ji tvořit. Když byly básně vydány, všechny je předčítal.

Muruganar tedy dosáhl vztahu, po němž toužil; dostal kontakt; dostal prožitek a dostal múzu, chcete-li. Básnickou múzou byl Bhagaván, jenž ho k psaní a skládání této poezie natolik inspiroval, že jeho touha mít takový vztah se mohla naplnit. Bhagaván měl zajímavou schopnost s jistými blízkými, pokročilými lidmi, že skládal-li člověk poezii v jeho přítomnosti, šlo mu to velmi lehce, velmi spontánně a vlastně cítil, že to, co napsal perem, vlastně psal Bhagaván. Ganapati Muni měl tuto zkušenost; Muruganar taktéž. Oba cítili, že nějak jeho šakti, jeho přítomnost, do nich vstoupila a bez jakéhokoli úsilí z jejich strany plynula z jejich per spontánně poezie.

Jakoby se Muruganarovi něco seplo v mozku. Po celý život měl schopnost..., ani ne tak schopnost: Básně se v něm spontánně rodily a on je recitoval nebo je zapisoval. Byl trochu roztržitý, nebyl dobrým organizátorem, a tak je sbírali a zapisovali jiní. Když diktoval, tak je zapsali a ke stáru měl břídicovou tabulku - byl dost ze staré školy - křída s tabulkou. Zapsal je a napadla-li ho další předtím, než ho někdo navštívil, tak ji nezkopíroval. Zkrátka ji smazal a taková báseň byla navždy ztracena. (smích)

Za svůj život napsal přibližně 25 000 veršů; přesněji řečeno, spontánně z něj plynuly, nežádané, inspirované tím samým prožitkem, který zakusil s Bhagavánem. Tato stejná síla v něm tuto poezii tvořila a skrze něj vystupovala.

Pár těchto básní jsem se studovanými přáteli-překladaři překládal. Jsou naprosto úchvatné! Velebí Bhagavána, zachycují jeho vlastní prožitek Já, s nímž mimochodem Bhagaván naprosto souzněl. Byť Muruganarovi nikdy nevydal jakýsi veřejný certifikát, nebylo nejmenších pochyb, že Bhagaván schvaloval poezii, v níž stálo: „Děkuji Vám, že jste mi daroval Milost realizovat Já.“

Uvedu vám jeden příklad, jak jednoznačné to bylo. Muruganar seděl v Bhagavánově přítomnosti a kontemploval, co napíše. Započal dlouhou báseň. Měla formát jediného verše. Napsal 200 řádek. Představoval si, že se půjde projít, zamyslí se nad ní a vrátí se; a když se vrátil, Bhagaván mezitím vzal rukopis do ruky a připsal dalších 300 řádek. (smích) Určitě šel na hodně dlouhou procházku.

První verš, který Bhagaván napsal, zněl, jako by sám byl Muruganarem chválícím Bhagavána: „Děkuji Vám, že jste mi daroval Milost realizovat Já.“ Sám Bhagaván tedy napodoboval Muruganarův styl a první verš, který napsal, zněl, „Děkuji Vám. Děkuji Vám, Guru, že jste to pro mě učinil.“

Je to tedy to nejvyšší potvrzení, které jste mohli dostat, aniž by vám dal certifikát. Bhagaván tedy nepochyboval, že před ním sedí osvobozená duše. Tolik tedy stran jeho oddanosti.

Souběžně s ní však zapisoval Bhagavánovo učení. Může to znít divně - pro mě to stále zvláštní je - ale lidé tehdy nezapisovali, co Bhagaván v tamilštině učil, tedy v jazyce, jímž mluvil. Měli sklon zapisovat v angličtině či příležitostně v Telugu. Dochovalo se tedy jen velmi málo záznamů, co ve svém rodném jazyce říkal.

Rick: Takže spěšně překládali...

David: Například muž, jenž zkomponoval *Rozhovory*, byl tlumočnickem a prepisovatelem, a tíhl k překládání a zapisování překladu, který se rozdával návštěvníkům, nikoli k zapsání toho, co Bhagaván řekl tamilsky. Muruganar na to šel jinak. Muruganar zapsal, co Bhagaván řekl, a týž den to ukázal Bhagavánovi a Bhagaván: „Ano, velmi dobře,“ nebo mohl říct: „Toto změňte, tohle připojte, toto je nepřesně.“ A do r. 1939 se podařilo shromáždit přibližně 800 Bhagavánových výroků.

Bhagaván věděl, že Muruganar nijak netáhne k tomu, aby je tematicky zařazoval, a tak dal těchto 800 veršů někomu dalšímu se slovy: „Roztřídte je tematicky, aby z toho byla kniha,“ a tento muž napsal úvod. Dostaneme se k němu za okamžik. Rukopis byl odeslán do tisku. Z tisku se vrátila kopie s korekturami. Bhagaván ji prošel - tento výtisk s korekturami do dnešního dne existuje - a zkontroloval každický verš. Na okrajích je vidět jeho rukopis. Vidíte, co všechno změnil. Změnil pořadí veršů, změnil obsah veršů, nově připojil své vlastní.

Jedná se tedy o nejpečlivěji zredigovanou knihu, jakou si dokážete představit. Pak se vrátil [Bhagaván] k úvodu, který napsal sám editor, a v tomto úvodu stála věta: „Tato kniha obsahuje učení Ramany Maharišiho v dokonale čisté formě.“ A Bhagaván vzal pero a na konec jednoho slova připsal jednu slabiku; tato slabika může znamenat: „Jen tato kniha obsahuje učení Ramany Maharišiho v dokonale čisté formě.“, ve smyslu: Dávám jí své imprimatur tak, jako jsem ho zatím ještě nikdy nedal žádné jiné sbírce učení, žádné další knize. Jen tato jediná přesně a věrně zachycuje mé učení.

Myslím si, že jsme Muruganarovi nesmírně dlužni, ani ne tak pro jeho ohromný básnický výkon, ale hlavně proto, že si dal tu práci zapsat, co jeho guru říká, nechat si to ještě téhož dne zkontrolovat, a přimět Bhagavána - myslím, že silou jeho odevzdanosti – „Prosím, podívejte se na moji práci, změňte ji prosím, přijímám všechny vaše změny.“

Výsledkem je tedy dle mého názoru nejautoritativnější sbírka Bhagavánova mluveného učení, která existuje, zkrátka proto, že ji Muruganar zapsal v tamilštině a obtěžoval se nechat si vše zkontrolovat a zkorigovat.

Rick: To je vlastně významné. Chci říct, člověku tak naskočí, jak jinak by vše bylo, kdyby to samé někdo udělal za doby Ježíše či za doby Buddha atd. Obvykle to trvá pár století, než někdo začne učení zapisovat. Je to tak důležité.

David: Ano. Na Muruganarovi něco bylo. Myslím, že jsem o tom mluvil s učiteli. Jste-li silně oddaní a mocně toužíte, aby váš guru něco udělal, guru se na vaši oddanost naladí a musí udělat, co chcete. Stupeň či intenzita vaší oddanosti přinutí gurua jednat tak, jak toužíte.

Rick: Ano, poslouchal jsem pár tvých videí, v nichž si zmínil dva stoupence, o nichž Ramana uvedl, že se jich obával...

David: Přesně tak.

Rick: Ve smyslu, že mu byli tak oddaní, že cokoli chtěli, on musel udělat.

David: Přesně tak. Muruganar měl takovouto oddanost, a nad to - třesinkou na dortu - byla jeho silná touha nechat Ramanu, aby své učení řádně zaznamenal. A tak těchto 40 veršů, Ulladu Narpadu... Přesvědčil Bhagavána, aby je složil. Napsal další báseň, na jejímž konci po Šivovi chtěl, aby pronesl řeč, v níž vyloží své základní lekce, a uvažoval: „Šiva teď sedí přede mnou. Přimějeme Ramanu Šivu, aby to udělal.“

A tak zkrátka proto, že byl natolik oddán, tak požádal-li o něco takového, ať už se Bhagaván býval cítil jakkoli, neměl žádnou možnost říct ne. A tak Bhagaván na sílu takové oddanosti odpověděl psaným učením, které je dodneška jádrem, těmi nejautoritativnějšími výroky, jaké kdy pronesl.

Rick: Tady bych rád vsunul jeden bod. Dříve jsi zmínil, že např. Mauriceovi se prostředí kolem ášramu zrovna nelíbilo, když poprvé dorazil. K lecčemu měl výhrady. Když se však v Ramanově přítomnosti posadil, jeho mysl se zastavila. Kolem Ramany a ostatních svatých je tolik příběhů.

Chci, aby pro naše posluchače zaznělo, že pokud jste někdy tuto zkušenost prožili - anebo i neprožili - zkušenost pobýt v přítomnosti velké osvícené bytosti, rozhodně stojí za to takovou bytost vypátrat, můžete-li ji najít. Protože nijak nelze takovou zkušenost pravdivě zachytit slovy, jste-li v bezprostřední blízkosti někoho takové velikosti. Na vaše vědomí má jeho přítomnost nesmírný a hluboký dopad. Posunete se, někdy velice radikálně, jenom tím, že přebýváte v pouhé blízkosti takové osoby.

David: Úplně souhlasím. Sám jsem toto naplno prožil s Lakšmanou svámím, asi v r. 1978. V předchozích dvou letech jsem meditoval celý den. Procházel jsem svým sádhů stádiem, seděl v tureckém sedu s dhóti [bederní rouškou] a plnovousem a myslel si, jak jsem velkým sádhuem; jak už jsem skoro osvícený, (smích) jak to tak chodí, když začínáte. A někdo mi dal tip: „Vydej se za tímto mužem. Došel s Bhagavánem ve 40. letech osvobození; jeho přítomnost je mocná.“

A já si pomyslel, proč ne? Neuškodí mi to. Je to pět minut pěšky. Šel jsem tam a posadil se k němu. On jen pomalu otočil hlavu, podíval se na mě a ve 3-4 vteřinách jsem byl uvnitř klidnější, tišší, cokoli si jen dokážete představit, než kam jsem se promeditoval dennodenním sezením za dva roky. Jen jednou se na mě podíval a já si uvědomil, že jsem si myslel, že jsem dosáhl takového pokroku [velkého] a že už zbývá jen tolik [málo]; a když se na mě podíval, tak jsem si uvědomil, že jsem ušel tolik, nebo se dostal takhle daleko [málo], a tolik ještě zbývá urazit [mnoho]. A oběd zdarma, chcete-li, tím nejlepším způsobem, jak tyto velké vzdálenosti urazit, je pobývat s těmito lidmi a strávit s nimi tolik času, kolik jen můžete.

To tedy byla velká změna v mém životě. Myslel jsem si, že tudy vede cesta - pátrat po těchto lidech, dostat jejich požehnání, sedět s nimi a pak máte vítr v plachtách.

Rick: Zajímavé. A tou cestou jsi po mnoho let šel. Je to zajímavá lekce, zabalená do 3-5 vteřinové pozornosti od někoho.

David: Někdo vám může něco říct. Můžete s tím souhlasit, nebo nesouhlasit. Někdo vám však skutečně může jedním pohledem ukázat a je to nevyvratitelné. Nelze se o tom přít.

Rick: Ano. Poznamenal jsem si pár střípků, když jsem se připravoval. Některé k Muruganarovi. Chci je tu teď zmínit, protože mě zaujaly. Doufal jsem, že je s Davidem proberu. První je: V tom, co jsem četl, někde zmiňuješ, že „Osoba, jež realizovala Já, nemá žádnou motivaci či ambici,“ a hned mi naskočilo, a co Maurice? Maurice byl realizovanou bytostí, a přesto se zdá, že měl plno motivace a ambicí.

David: Myslím, že Maurice to pochopil až celkem pozdě s Nisargadattou. Znáš ten příběh s Vivekanandou a Ramakrišnou? Dosáhl té zkušenosti. Ponořil se do samádhí a pak ho z něj Ramakrišna vzal; a pak objel Vivekananda celý svět, učil, kázal, napsal všechny své knihy; vrátil se do Indie a pak znovu od Ramakrišny obdržel finální prožitek. A tato časová souslednost je zdá se přijímaná.

Někdo o tom mluvil s Bhagavánem a ten mu řekl: „Kdyby ho dostal okamžitě, kdyby ho Ramakrišna přiměl, aby v tom stavu zůstal, nebo možná nebyl připraven, kdyby ale v tom stavu zůstal, neměl by býval to reziduum – „Musím objet svět a šířit učení.“ Myslím si, že jeho guru chtěl, aby to udělal, ale nemohl by to udělat ze stavu bez touhy, bez ambicí. A tak si myslím, že mu dal moc, zasvětil ho, aby jel kolem světa; a když se vrátil a měl splněno, jeho guru ho uvedl do tohoto finálního stavu a bylo po jeho misionářském zápalu. Sám Bhagaván řekl, že kdyby dostal tuto zkušenost hned poprvé, neobjížděl by celý svět a nedělal toto všechno.

Myslím si tedy, že Maurice, možná Gándhí, co vím, mám od Lakšmany svámího - a i Papadžiho - že Gándhí dosáhl finálního prožitku na sklonku života. Byla v nich však tato silná energie, ta touha věci měnit, zlepšovat je, dělat je lepšími, která jim vlévala krev do žil po několik dekád. Až nakonec, tímto a zároveň paralelní touhou po transcendenci, dosáhli oba finálního stavu na sklonku života. Takto mi to lidé říkají.

Rick: Ano, ještě u toho trochu zůstaneme. Ten verš se dá číst i tak, že realizovaná osoba nemá žádnou osobní(!) motivaci či ambici, může však být představitelem božské motivace či ambice.

Je tu několik velkých svatých jako např. Ma Amrtananda Mayi, kterou jsem viděl minulý týden, a téměř byste dospěli k závěru - která se podílí na všech možných projektech a aktivitách na pomoc lidem, která je zdá se plná motivace a ambicí, a přesto to vypadá - že to nejsou motivace osobní, typu „Já to musím udělat“. Ona je spíše jakýsi prostředník či reprezentant boží vůle.

David: Nemohu se k ní vyjádřit. Vím jen, co řekl Ramana o Vivekanandovi; a sice, že v tomto případě, kdyby měl finální zkušenost, nebyl by býval motivován odejít. Jeho guru tedy věděl, že je to jeho osud, nebo věděl, že je to něco, co chce dělat. A tak mu nějakým způsobem odepřel finální zkušenost, než se vrátí.

Nelze říct, že každý by měl být takový a takový, že všichni učitelé musejí vykazovat tento rys, a vykazují-li jiný, nemohou být osvícenými. To jsem zavrhl, protože jsem se naučil, že přicházejí v každé myslitelné podobě a velikosti, přičemž ti nejpodivnější, nejbizarnější osobnosti to zdá se mají, a ti, kteří vyhlížejí nevinně a svatě celkem často nikoliv. Neexistuje nějaká univerzální šablona. Každý má osud, fyzický osud, který v tomto životě naplní; někteří ho naplní s osvíceným pohledem na věci vezdejší, a většina nikoli. Bhagaván např. citoval... sestavil seznam proslulých džňáninů v dějinách a vždy do něho zařazoval krále Džanaku.

Rick: Chystal jsem se ho zmínit.

David: Král Džanaka byl zaneprázdněným mužem. Byl příkladným králem. Vládl království, ale vládl mu ze stavu džňány. Bhagaván říkal: „Jedni zešílí, jiní jsou zticha, další jdou učit. Někteří vládnou královstvím. Člověk nemůže předvídat, co se stane, až k němu tato zkušenost přijde.“

Rick: Ano. Nelze nutně posuzovat knihu podle obalu - člověk má svůj individuální osud. Ne individuální... každá forma či každý projev člověka má svůj osud, svou dharmu [úkol] či karmu, která se do jisté míry neohlíží na vnitřní stav. Všichni osvícení lidé se nutně nestávají poustevníky. I Ramana měl svým způsobem jisté osobní zvláštnosti, motivace a výstřednosti. Jak už jsi zmínil, byl opravdu hospodárný - plazil se po podlaze v kuchyni a sbíral zatoulaná hořčičná semínka a dával je zpátky do sklenice a podobně.

David: V sanskrtu existují dvě slova - kartrutva a kartavya, které mám rád. Kartrutva označuje, že vy jste tím, kdo něco koná: „Já jsem konajícím. Já musím dosáhnout toho a toho“. Je tu ale i abstraktnější, pasivnější výraz, a tím je kartavya. Označuje pocit, že něco je třeba udělat. Není to „já to musím udělat“, ale je to ten obecný pocit, že je tu něco, co je třeba změnit, něco, co je třeba zlepšit.

Bhagaván říkal, že i kartavya musí jít. Jste-li skutečným džňáninem, pak víte, že vše je dokonalé. Vše je tak, jak má být, a ani vy, ani nikdo jiný nemusí zasahovat, aby měnil odvíjení božího plánu.

Robert Adams - myslím, že tam byla nějaká otázka k němu - jeho maximou či úslovím bylo: Vše je dobré. Když se ho zeptali na cokoli ve světě, odpovídal „Vše je dobré“. Vše je přesně takové, jakým je třeba, aby to bylo. Jste-li džňáninem, pak si nemyslíte, že je třeba něco měnit. Samotná vaše přítomnost může být faktorem změny. Vy sám se neměníte, ale skrze vaši přítomnost se věci mohou měnit. V žádném okamžiku však ve vás není pocit, že by se věci měly změnit.

Rick: A přesto si s vámi každý nedělá, co chce. Nestanete se nutně pasivními. Někdo se např. pokoušel přimět Ramanu, aby něco udělal a ten mu odpověděl „Ne, to neudělám.“ či „To neudělám, dokud se nestane to a to.“ -

David: Mohl jste ho chytit vaší oddaností. Vzpomeňte si, už jsme o tom mluvili. Pokud oplýváte velkou oddaností, guru musí udělat cokoli, oč požádáte. Mluvil jsem o tom se Saradamou, žákyní Lakšmany svámího. Říkala: „Svámí... naprosto se mu hnuší maso. Udělalo by se mu špatně, kdyby jen ucítil, jak se vaří. Kdybyste ale měl tu správnou míru oddanosti a přišel byste s velkým hamburgerem, byl by nucen ho sníst.“ Vlastně můžete lidi přinutit, aby jednali svým odporům navzdory, svým averzím navzdory, tím, že jste dostatečně oddaní, čímž jsou nuceni to udělat. Když ale jen z vašeho osobního zájmu či z vaší osobní touhy na někoho šteknete „Musíš udělat tohle, musíš udělat tamto,“ aniž by v tom byla oddanost, nikdo nebude skákat, jak pískáte.

Rick: Dobrá, teď něco filozofického, co jsem si vybral při čtení Muruganarova textu a myslím, že to bylo propletené i s nějakým komentářem. Tady je těch pár střípků:

Bůh, svět a džívové (individuální duše) vystávají a přetrvávají společně, ale nejsou, podle Bhagavána, v jádru reálnými entitami, neboť nejsou permanentní.

Řekl tedy, že ani Bůh není v jádru reálnou či věčnou entitou, neboť sám Bůh nebo To, či jak to chceme nazývat, se vynořuje a je pohlceno zpět.

David: Když tady mluvíme o Bohu, mluvíme o něčem, co Indové nazývají Íšvarou, osobním Bohem, který pro vás může na sebe vzít formu Ramy, Krišny či kohokoli jiného. Říká tedy, že v rámci Já [Self] se vynořuje já, které projektuje svět, který před sebou toto já vidí, a spolu s ním Boha, který tvoří pro tento konkrétní svět pravidla a pořádá následky za to, jak člověk jedná. Je to tedy projektovaný svět z beztvarého Já [Self], které obsahuje vás, podle všeho vnější, viditelný svět a Íšvaru, který tam nahoře rozhoduje, jaké budou následky za všechno, co děláte. Říkal ale, že to není reálné, protože aby to splňovalo definici reality, musí to tu být neustále. Cokoli, co se objevuje a zase mizí, není pravda. Je to jen zdání.

Klasická definice reality podle Advaita Védanty zní takto:

- 1) Musí to tu být neustále, nemůže to v jakémkoli okamžiku absentovat;
- 2) Nemůže to být něčím zprostředkováno. Takže něco, co potřebuje člověka, aby to viděl... o stromu nemůžete říct, že je reálný proto, že ho vidíte, protože potřebujete zprostředkující agens a toto zprostředkující agens není trvalé.
- 3) A musí svítit svým vlastním světlem. Nemůže existovat pomocí světla odraženého.

Tyto tři podmínky tedy musí být splněny zároveň, aby něco bylo v indické filozofii považované za reálné. A podle Bhagavána, i všech dalších mudrců Advaity, splňuje tuto definici pouze beztvaré Já [Self]. Z tohoto beztvarého Já se vynořuje individualita. Tato individualita před sebou vytváří svět. Vytváří Íšvaru, osobního Boha, který má vše pod kontrolou, vytvářejícího pravidla a rozdávajícího odměny a tresty. Když je ale toto já, které projektuje svět, nakonec zničeno v Já [Self], pak vy, svět a Íšvara odcházíte. A jednou řekl Paulu Bruntonovi: „Íšvara je tou poslední z nereálných forem, která mizí.“ Když je všechno jakoby spláchnuto

toaletou - vy, svět, tak Íšvara je tím posledním, který projde kolenem toalety - pak už zůstáváte jen jako beztvaré Já.

Můžete to vidět jako distinkci mezi Bohem a božstvím v západní terminologii. Božství by bylo Já [Self], z něž se vynořuje Bůh, který řídí svět, Bůh rozvrhující, ale on není trvalou entitou. Přichází a odchází s vámi a se světem, který tvoříte.

Rick: Na takovém vysvětlení mě vždycky mate jedno, a sice jakoby tu byla jakási vnitřní subjektivita, v níž svět může zmizet vám, ale nemizí druhým. Mluvili jsme o tom v minulém rozhovoru. Dosáhnete osvícení či zemřete, když na to přijde, ale ostatní stále tam nahoře vidí ten samý měsíc. Všichni se shodneme na tom, že je tam měsíc, že je tam slunce. Je tu jakási vnitřní subjektivní shoda, která nezaniká s tím, jak vstupují individuální džívové do existence, a jak individuální džívové z existence vystupují.

Zdalo by se tedy, že tu jsou Bohové či entity či inteligentní vyjádření inteligence, které celou šou řídí, jejichž existence nezávisí na našem konkrétním osvícení či nevědomosti. Rozumíš mi, co chci říct?

David: Vím přesně, co máš na mysli.

Rick: (smích) -

David: Lidé v tomto Bhagavána donekonečna mořili a on nikdy neustoupil. Toto je pohled zdravého rozumu. On ale toto téma nepojímal zdravým selským rozumem. Zcela se běžnému normálu vymykal. Říkal: „Myslíte si, že všichni lidé, které vidíte ve vašem světě, že jsou jako vy. Myslíte si, že jsou lidmi v tělech, ale oni nejsou. Všichni jsou vašimi projekcemi a až dosáhnete osvobození, všechny vaše projekce s dosažením osvobození zmizí.“ Četl jsem jeden krásný příběh. Znáš slib Bodhisattvy?

Rick: Ano, vracíš se kvůli tomu, abys...

David: Představa, že nedosáhneš osvobození, dokud ho nejprve nedosáhli všichni ostatní. Někdo to tedy zmínil Bhagavánovi. A ten řval smíchy. Považoval to za jeden z nejlegračnejších vtipů, jaké kdy slyšel. Říkal: „To je jako říct, že se ráno neprobudím, dokud se v mém snu jako první neprobudí všichni ostatní.“ (smích)

Rick: (smích) Pěkný příklad!

Ještě k tomu něco mám, co jsem si vybral z tvých poznámek: Vidíte-li svět, nebude viditelné Já [Self]. Vidíte-li Já [Self], nebude viditelný svět.

Opět je to něco, co nedává smysl, přinejmenším z běžné perspektivy, protože Ramanovi bylo Já evidentně viditelné, nikoli jako objekt, ale... byl realizovaným. A přesto přicházel do interakce s očividnými lidmi. Mohli bychom se samozřejmě přít, že je neviděl jako reálné, že nějak v konečném smyslu existují. Byli jen jakýmisi součástmi jakéhosi snu. Byl ale schopen procházet futry, plavat, sbírat hořčičná semínka a dělat všechno možné, což potvrzuje přinejmenším podmíněné přijetí diverzity.

David: Znovu, píše se rok 1935 a je to tady. Je moc a moc rozhovorů, které začínají tvou premisou, a on se zašprajcoval a rozhovor se mohl dál odvíjet několika směry. Mohl zaujmout pozici solipsismu a říct, že: „Všechny tyto věci se dějí ve vašem světě; nedějí se v mém. Nepromítejte na mě vaše projekce a nepředpokládejte, že jsem ve vaší projekci. Nejsem.“

Pak ale řekl, že ve stavu Já je celý svět Brahman, ve smyslu, že svět v tomto stavu nemizí. Znáte ho, vidíte ho jako neoddělitelné zdání v rámci vašeho vlastního Já. Už se tedy nedíváte na strom a nevidíte takový strom jako něco vně vás. Je tu vědění, že jste Já a v rámci tohoto vědění se objevuje a mizí ničím nezpůsobená tvorba.

Říkal, že můžete říct, že žádný svět neexistuje, což je pravda, ale můžete i říct, že svět je Já, nikoli ale jako agregovaná, oddělená jména a formy. Je tu stále přítomný jako vaše vlastní Já, ale vy už ho nevidíte. Mizí pouze přenášená představa vidícího a viděného. Říkal, že toto mizí v okamžiku osvobození - myšlenka, že já obývám tělo, toto je mé tělo, toto je má postava v dramatu a všechno ostatní je ode mě izolované, oddělené. Říkal, že jakmile se jednou přestanete ztotožňovat s konkrétní formou a budete vědět, že nejste tím tělem, pak budete vědět, že jste stejně tak substrátem (podkladem) všech forem, které se jeví, a budete tak žít ve světě.

Rick: Jsme tedy zpět u tří Šankarových tezí: Svět je iluze; reálné je jen Brahman; svět je Brahman. Člověk tedy stále takříkajíc vidí svět...

David: Ne ne ne. Nevidí ho.

Rick: Ale je to Brahman.

David: Jsme navyklí registrovat svět skrze smysly jako „jiný od nás“. To, co Bhagaván říká, že mizí, je tato představa jinosti, která je viděna jako oddělená.

Rick: Ano.

David: Říkal, že vy skutečně víte, že tím stromem před vámi jste, vy ho před vámi nevidíte. Je velmi obtížné to pregnantně vyjádřit. Lidé se mu na příklad pokoušeli dávat extra jídlo a Bhagaván na to reagoval: „Já jím všemi ústy v této jídelně.“

Nejsem touto formou, jíž přede mnou vidíte. Vždy když tamhle někdo polkne hrst rýže, tak tím, kdo jí, jsem já. Nesejde na tom. Přestaňte mě cpát.“ Je jistá úroveň, za níž, jakmile se jednou vymaníte z tohoto ztotožňování se s konkrétními formami, začnete zažívat podněty, které registrují všechny ostatní věci.

A tak ho znepokojovalo, když lidé mlátili venku holí do stromů, aby si utrhli listy nebo mango. Skutečně cítil na svém těle bolest. On tedy stromem byl(!) - on ho neviděl - nějak se stal substrátem tohoto stromu a když lidé kolem něj do tohoto stromu řezali, jakoby úpěl „Jau!“; cítil bolest.

Je to tedy úplně odlišný způsob vnímání toho, co nazýval svět. Svět nebyl něčím, co viděl, s čím interagoval jako s něčím odděleným. Byl substrátem (podkladem), v němž všechny tyto věci přicházejí a odcházejí, aniž by ale kdy ztratil ze zřetele, že přicházejí a odcházejí. V Bhagavánovi oddělené nebyly.

Rick: Dobrá. Hezky řečeno. Přejdeme na chvíli k Mastánovi.

David: Ten je dobrý!

Rick: Pár slov úvodem: Mastán byl muslimský tkadlec, jenž se o Ramanu Maharišim doslechl přes jednoho jeho stoupence, který žil v jeho vesnici. Za Ramanou se vydal v první dekádě 20. století, během období, [kdy Ramana pobýval] v jeskyni Virupakša. A ještě předtím, než Šrí Ramanu potkal, vplul do paralyzujícího samádhí, které trvalo asi osm hodin. (Je to úsměvný příběh.) Je zaznamenáno, jak Šrí Ramana říká, že ze všech lidí, kteří k němu přišli, byl Mastán, v den, kdy poprvé dorazil, v nejpokročilejším stavu. Jen se objevil, dotkl se brány u jeskyně a hned vešel na osm hodin do samádhí.

David: Správně. Když jsem si rešeršoval Mastána, zašel jsem za Ganéšanem, studnicí příběhů stoupenců. Vytkl si za cíl života navštěvovat staré stoupence Bhagavána, mluvit s nimi a sbírat informace. Byl tedy jedním z těch, u nichž jsem hledal.

Tou dobou jsem o Mastánovi měl jen půlku stránky, a tak jsem se pídil dál a hledal lidi, kteří by o něm něco mohli vědět, a Ganéšan se mě ptá: „Nevykládal jsem ti ten příběh o tom, co mi řekl Bhagaván o Mastánovi?“ A já: „Ne, nic jsi nepublikoval. Neříkal.“ A pokračoval, že mluvil s Viswanathou svámím, což byl syn jeho bratrance a zároveň oddaný v Ramanášramu; a Ramana říkal, že ukáže-li se na zemi džňánin, pak jsou do jeho přítomnosti přitahována všechna možná stvoření. Říkal, že bohové mohou sestoupit z ponebeských sfér - mluvit o těchto věcech se Ramanovi vůbec nepodobá - a přijít si pro daršan; Brahma-rišiové [mudrci] (velcí osvícení rišiové) se mohou dostavit pro daršan. Říkal, že mohou přicházet osvícení siddhové [mistři] a mohou na sebe vzít formu zvířat. Mohou ve zvířecí formě přicházet do džňáninovy přítomnosti pro daršan a že pokročilí stoupenec z celého světa to volání ucítí a přijdou. A když udal ten seznam bohů, rišijů, siddhů a pokročilých stoupenců, tak jako dodatek k příběhu pronesl: „Ze všech těch lidí, kteří za mnou přišli, byl Mastán tím, kdo dorazil v tom nejpokročilejším stavu.“ Ramana nebyl z těch, kteří by lidi příliš chválili. Toto je zvučný souhlas s Mastánovým stavem.

Než pokročíme, dovol mi vsuvku. Všichni ti siddhové, jak se přicházejí na Bhagavána podívat... tohle bylo také trochu podivné. S naprosto kamennou tváří mohl jen tak prohodit: „Ten vrabec, který právě přilétl a sedl si na trám - to je siddha, který na sebe vzal formu vrabčího těla a přišel mě pozdravit.“ A zdálo se, že si myslí, že na Arunáčale a kolem ní

jsou tyto bytosti, které mají tu schopnost obývat zvířecí tělo, přijít ho pozdravit, přijít si pro daršan a znovu zase odejít.

Rick: Představuji si, že některé také přišly v jemnohmotných tělech - nemusely si vzít fyzické tělo z masa a krve.

David: Ano, přesně tak. V jeden čas to byla nějaká žena, jakási deváta, jež zjevně byla... Prý ho trochu otravovala. Chodila stále za ním. Nikdo kromě Ramany ji neviděl. Až ji jednoho dne zpozoroval někdo další a Ramana říká: „Jsem rád, že ji vidíte. Nikdo jiný to nedokáže. Po celé hoře je mi v patách. Snaží se mi sloužit a dát mi jídlo, a já jí pořád říkám: „Nepotřebuji tvou službu. Najdi si pro ni někoho jiného.““

Rick: Byla tam jen v jemnohmotném těle?

David: Jen v něm a snažila se pomoci. Záměrně ale každoročně chodil (Ramana) k ášramové bráně v den svých narozenin a osobně dohlížel na podávání jídla všem sádhům, kteří přišli.

Rick: Teď mluvíš o Mastánovi?

David: Ne, o Ramanovi.

Rick: Dobrá.

David: Ramana říkal: „Přicházejí velké bytosti. Chtějí mě na mé narozeniny poctit návštěvou. Neprozradím vám, kdo to je. Přicházejí inkognito, z úcty se však postarám o to, aby byly řádně obslouženy.“ A tak tam stál a dohlížel na to, aby každý ve frontě řádně dostal uctivě plnou misku jídla. Nikdy ale neprozradil, kdo to všechno byl, a na další rok odešly.

Všechny tyto výjimečné bytosti Bhagaván přitahoval. A tady je pojítka s Mastánem. Ve Skandašramu se o festivalovém dnu objevila promyka zlatá [drobná šelma] a přišla do jeskyně Virupakša. Neměla obvyklou šedivou barvu. Měla zlatou. Lidé se domnívali, že je to domácí mazlíček, protože byla velmi přátelská. Byla celkem zvědavá. Metelila si to z místnosti do místnosti, aby si je občíhla.

Bhagavánův starý sluha Palani svámí byl ještě naživu, a tak se za ním vydala. Pak vyběhla do kopce a jedinými lidmi ve Skandašramu byli Mastán a Bhagaván; a Bhagaván Mastánovi povídá: „To je mudrc od Arunáčaly. Přišel si pro daršan. Přišel se na nás podívat ve formě této promyky.“ Bylo to tedy zajímavé setkání Mastána s Bhagavánem.

Je tedy těžké udržet vážnou tvář, když slyšíte tyhle příběhy. Bhagaván však o těchto věcech nežertoval. Skutečně viděl, jak se na něj všechny tyto velké bytosti přicházejí podívat, jak si v roztodivných formách přicházejí pro jeho daršan.

Rick: Něco takového je v mnoha indických posvátných knihách celkem běžné, že se nějaká velká bytost jako Ráma či někoho jiný zrodí a houf dalších bytostí řekne: „Heleďte, chystá se narodit. Pojdme!“ -

David: Přesně tak.

Rick: Všechny přicházejí v různých formách.

David: Mohu trochu odbočit o jednom kouzelném člověku, kterého znám? Jmenuje se Šarad Tiwari a byl významným inženýrem [pracujícím] pro vládu [indického svazového státu] Madhjapraděše. Zodpovídal za podepisování všech technických výkresů pro přehrady na řece Narmada. To byl ohromný projekt výstavby mnoha přehrad ve střední Indii.

Jako velmi mladý navštívil Papadžiho. Odnal si prožitek, který ho přetavil v jakéhosi extatického bhaktu, chcete-li, ale se spodním proudem Sebe-poznání. Když jsem ho viděl, byl zoufale neschopný udržet si jakýkoli druh práce. Viděl jsem ho v Papadžiho domě a celkem doslovně jste před ním museli držet misku se lžící a říkat mu: „Otevřít pusu, Šarade, zavřít, žvýkat, polknout.“ A večer jste ho museli uložit a přikrýt dekou, aby usnul. Říkal jsem si, že tohle přece není ten správný šéf bezpečnosti velkých přehrad v Indii. Nedokázal si dát do pusy ani plnou lžící jídla. A tak se ho ptám: „Jak to zvládáte v práci, Šarade? Čtete technické knihy? Držíte krok s vaším oborem?“ A on: „Potom, co jsem potkal Papadžiho, jsem už žádnou technickou knihu znovu nečetl.“

A já: „Jak pracujete? Jak sám sebe ubezpečíte, že ty přehrady jen tak nespádnou?“ A on: „To všechno pro mě dělá Papadži.“ A já: „Jak?“ – „Každé ráno jdu do kanceláře a vždy je tam nějaký šanon na pracovním stole. Sednu si a vidím, jak ho moje ruka takhle otevře a mé oči hledí na danou stránku. Nemám vůbec ponětí, co tam stojí. Je to všechno technická hatmatilka. Ale pak vidím, jak se mi ruka natahuje po peru, uchopí ho, a píše: ‚Ok‘ nebo ‚Není ok, prosím změnit‘. Na konci dne mám čistý stůl. Nic si v hlavě nenesu domů. Nenesu si domů žádné papíry. A cokoli, co to pero napsalo, se vždy ukázalo, že je správně. Papadži vede mou ruku, aby psala správné věci do [správných výkazů. Žádná z mých přehrad ještě nikdy nespádnula a každých pár let mě povýší.“

Rick: Panečku!

David: Tomu říkám reklama na osvícení - nemusíte přemýšlet; nemusíte mít bolesti hlavy z komplikovaných zaměstnání. Jen se odevzdejte Bohu a Bůh už učiní, že budete psát správné věci do vašich kolonek. A pak mu ještě povídám: „Šarade, mnoho lidí mělo s Papadžim tuto zkušenost a trvala hodiny, dny, týdny. Vám se jí zdá se dostalo před 30 lety. Jak jste si ji dokázal udržet a proč si myslíte, že ji všichni ostatní ztratili?“ A on: „Jste-li, když u něj sedíte, naprosto přesvědčen, že sedíte v přítomnosti samotného Boha, tak pak už ten prožitek nikdy neztratíte.“ Nikdy jsem Papadžiho neslyšel tohle říct, a tak dál vyzvídám: „Jak takové přesvědčení získáte?“ A on: „Nezískám. Sedím tam tak před ním a vidím, jak mu všechna božstva z ponebeských sfér přicházejí do obýváku a tančí mu kolem hlavy. Vidím, jak se před ním ve vzduchu klanějí v prostraci a myslím si, že pokud se všechna tato božstva nebes tomuto muži přede mnou klaní, pak to musí být svrchovaný Bůh. Nesu si toto přesvědčení celý život a ten prožitek mě nikdy neopustil.“ -

Rick: Zajímavé.

David: Pardon. Chci říct, že všichni takoví být nemůžeme. Nemáme tyto jasnovidné dispozice. Ale jen dodal: „Já vím, protože jsem je viděl přicházet, viděl jsem je se klanět. Od té chvíle už nic nezviklalo mé přesvědčení, že toto je Svrchované Bytí a skutečnost, že se mu tato božstva přicházejí poklonit, to jen potvrzuje.“

Rick: Někdo toto dokáže vnímat. Připomíná mi to příběh, co jsem četl, který jsi napsal o Papadžim, v němž si to tak s někým štráduje po Rišikéši a náhle někam ostře zabočí a ten společník: „Kam jdete?“ – „Nevím.“ – „Jak daleko to bude?“ – „Nevím.“ – „Kdy tam dojdeme?“ – „Budeme vědět, až se tam dostaneme.“ – „Proč tam jdeme?“ – „Opravdu nevím.“ Nakonec tedy došli na nějaké odlehlé místo, kde byl nějaký sádhů nebo někdo, který byl zrovna zralý k realizaci Já. A Papadžim mu jen požehnal, on měl ten prožitek a šel si dál po svém.

David: Papadžim se nechal slyšet: „Prožil jsem celý svůj život v tichu a naučil se důvěřovat všemu, co mě nutí dělat. Není tam nikdo takový, kdo by si myslel ‚musím udělat tohle, měl bych udělat tamto‘.“ V ten konkrétní den mi ten společník řekl, že šli do města na čaj a přečíst si do kavárny zdarma rozdávané noviny. Tak trochu škudlil a své by si prý nekoupil. Každé ráno chtěl ty zadarmo. A tak šli podél řeky dát si čaj a přečíst si noviny. Ale v půli cesty prudce zahnul a povídá: „Žiju v tomto tichu a pokud toto ticho náhle nutí mé tělo, aby zahnulo třeba o 90°, nepřemýšlím stylem ‚a co můj čaj(?), co moje noviny(?)‘. Přijímám, že jsem právě v takový moment někam poháněn. Jen prostě tam někam jdu. Když zjistím důvod takového odklonu, něco ve mně rozpozná, že to byl ten důvod, proč jsem neskončil s šálkem čaje a novinami. A poznám, že ta záležitost je vyřízená a pak se mohu vrátit ke své normální rutině - jít na čaj.“ Pokračoval ale: „Nelámu si hlavu s tím, proč jsem náhle vystřelen zrovna takovým směrem. Nemyslím si, že tam někdo musí na konci být, kdo na mě čeká. Já [Self] jen řekne ‚zahni doprava, udělej pár kroků‘, a najednou někoho vidím a bleskne mi ‚Jo tááák! To je ten důvod.‘; uskutečnime transakci, on má prožitek a já se opět vracím k běžnému životu.“

Rick: Zajímavý způsob, jak žít.

David: Papadži chtěl vždycky transakce, nikoli vztahy. Říkal: „Jdeš ke guruovi. Řekneš mu svůj příběh. Řekneš mu, co chceš. Ideálně je tvá záležitost vyřízená; ‚nákup všeho pod jednou střechou‘. Neseď tam, nerozhodni se tak, že už tam zůstaneš a budeš celý život meditovat. To je jen odsunutí. Zkrátka tam jdi a řekni mu, o co ti jde. Guru, je-li zdatný, ti ukáže, kdo jsi, a ty pak odejdeš a už se spolu nikdy nevidíte.“

Když jsem začal psát Papadžiho biografii, dostal jsem svolení vzít si všechny adresy z jeho adresáře. Neustále si zapisovával adresy lidí, ale svou vlastní adresu nikomu nedával. Většina lidí jeho jméno neznala; nikdy ho nikomu nedával. Neříkal, kde žije. Většina lidí ani nevěděla, že je z Lucknow [v Indii]. Měl tedy stovky a stovky adres. Rozeslal jsem hromadný dopis, v němž jsem se zeptal ‚Proč je vaše adresa v Papadžiho adresáři? Co s ním máte do činění? Jaký je váš příběh?‘ A spousta lidí mi odepsalo a říkalo ‚Děkuji Vám za to. Potkal jsem ho před 30 lety. Neznal jsem ani jeho jméno. Nedovolil mi, abych ho následoval. Neřekl mi, kde žije. Poděkujte mu prosím za to, co pro mě udělal, protože už jsem ho pak nikdy znovu neviděl. Jednou jsme se potkali před 30 lety.‘

Ze všech těch odpovědí, co jsem dostal, na mě zapůsobila nejvíc tato; byl to jen pohled, co mi přišel z Venezuely. Papadži tam v 70. letech byl. Stálo na něm jen: „Vážený pane Godmane, řekněte prosím panu Púndžovi, že neplýtvá ve Venezuele svým časem. V den, kdy jsem ho potkal, jsem se stal šťastným a jsem od toho setkání šťastný každý den. Poděkujte mu.“

Rick: Zajímavé. Chci jen znovu zmínit cyklus videí, který jsi vytvořil. Napsal jsi o Papadžim celou trojsvazkovou knihu, jež je plná fascinujících věcí. Mezi těmi tvými videy, jsou i některá velmi zajímavá o Papadžim, se zajímavými vtipy, které člověku dají hrubou představu, o jak pozoruhodného člověka šlo. Pouští se dokonce do mluvení o jeho minulých životech a o různých věcech, kterými v životě prošel; třeba když byl na chvíli v britské armádě, a ještě předtím, když byl teroristou, který vyráběl bomby, které vyhazovaly vlaky do vzduchu. Byl takovým Krišna bhaktou, že se v noci oblékal do sáří, nalíčil se a extaticky Krišnovi tančil celou noc. Pak se opět převlékl zpět do své uniformy a vydal se vstříc denním činnostem. Takže opravdu výstřednosti a bizarnosti.

David: Je to velmi puránické. Čtete o takových příbězích v Rámájaně nebo v Mahábháratě a říkáte si ‚bujná představivost‘ nebo ‚stalo se to před 5000 roky‘. Je celkem výjimečné narazit na někoho, kdo to provádí ve 20. století. A jsou tu i celkem seriózní podpůrné zprávy. Znímá lidi, kteří, když je viděl, viděli Krišnu a upadli do... všichni jakoby upadli do mdlob. Ten šok pro ně byl až moc. On si to ale nevymýšlel. Božstva skutečně přicházela a tančila pro něj.

Rick: Ano.

David: (smích) -

Rick: Dobrá, teď ti položím pár otázek, co dorazily.

David: Dobrá.

Rick: Tady je někdo, kdo si říká Gabe ze San Francisca. Ptá se: Co soudíte o Raméši Balsekarovi jako o učiteli, konkrétně o jeho učení, že nemáme žádnou svobodnou vůli. Pokud jste u něj nestudoval, tak proč(?), když jste pobýval s Papadžim a Nisargadattou.

David: Já měl Raméše Balsekara rád, když byl s Nisargadattou, protože tam byl zdaleka tím nejlepším překladatelem. Bohužel tam vládl princip seniority a stoupenci, kteří tam byli nejdéle, dostali šanci překládat jako první a Balsekar přišel celkem pozdě. A tak lidé, kteří chtěli zapříst kvalitní rozhovor, často předávali nabídku k položení otázek dál a čekali. Čekali, až budou tlumočníci jedna, dva, tři a čtyři absentovat, aby všechny naše otázky tlumočil Balsekar. Poslechl si vaši otázku. Pro mnoho lidí nebyla angličtina jejich rodným jazykem. Otázka mohla být vyjádřena nesourodě a on poslouchal. Registroval vše a velmi velmi přesně sumarizoval, co jste řekl. Předal dál a přinesl zpět. Byl schopný dobře rozumět západnímu myšlení. Byl bývalým ředitelem banky. Byl to velmi chytrý muž. Jeho angličtina byla excelentní. Sám Maharádž prohlásil, že velmi dobře učení rozuměl. Nic ale nevnucoval. Byl schopný vyextrahovat jádro toho, co jste říkali, předat ho a vrátit velmi spolehlivou odpověď.

Všichni jsme ho tedy jako překladatele milovali. Nikdy jsem k němu nešel jako k učiteli. Opravdu jsem k tomu tou dobou neinklinoval. Byl jsem s jinými učiteli. A propos svobodná vůle, četl jsi to?

Rick: Ano, někdo se na ni ptá.

David: Z indických učitelů stál Balsekar na krajním konci spektra „žádná svobodná vůle není“; v podstatě říkal, že nemůžete dělat vůbec nic. Všechno je předurčeno. Bhagaván říkal, že všechno vaše počínání je součástí předurčeného scénáře. Vždy ale máte svobodu se neztotožnit s osobou, která tak jedná. Toto prý je vaše jediná skutečná svoboda v životě. Nemůžete si vybrat, co bude dělat tělo, ale můžete si vybrat provádět sebe-dotazování, abyste zjistili, kdo je toto „já“, o němž si myslíte, že věci koná. A když pak toto „já“ zmizí, budete vědět, kým skutečně jste. Tělo bude pokračovat v jemu předepsaném scénáři, ale s vámi to už nebude mít nic společného, protože se s ním už neztotožníte.

Byť toto lidem obecně odpovídal, je tu jedna velmi zajímavá odpověď, kterou nabídl v knize Upadéša Mandžari, duchovní pokyny. Uvádí: „Osud se týká pouze extrovertní mysli. Čím více ji stočíte dovnitř, tím více transcendujete svůj osud.“ To tedy byla Ramanova vytáčka. Ale celkem vzato říkal, že jednání člověka je předurčené, ale samozřejmě tvrdil, že intenzivní meditace a intenzivní introverze vám dá schopnost váš osud nějak změnit.

Rick: Ano a jakoby když budete intenzivně medитovat nebo se intenzivně nořit do sebe, pak to skutečně může být volba, kterou můžete svobodně učinit. Možná od něj uslyšíte takovou radu a řeknete si ‚Dobrá tedy, ta zní dobře, pustím se do toho a zřáknu to.‘

David: Baval jsem se na toto téma s mnoha různými lidmi. Každý o tom chce vědět, protože každému přijde divné něco takového říci. Bhagaván nikdy přímo neobjasnil jedno: Jsou tvé myšlenky předurčené stejně tak, jako je předurčené konání tvého těla? Nepřímo byl jeho postoj, řekl bych ‚Ne‘, neboť máš-li na výběr říct, kdo právě zvedl tento šálek, a máš-li na výběr buď do toho jít, anebo nejít, pak tvoje myšlenky předurčené nejsou. Neexistuje však žádný skutečný záznam, jak explicitně říká jedno, nebo druhé - zda myšlenky předurčené jsou, nebo nejsou.

Rick: Nevím... kdo jsem, abych to posoudil? Ale přijde mi, že... V Gítě je ten verš o nepřebírání dharmy [povinností, úkolů] druhých. Stezka druhého není tvojí stezkou. Ale přijde mi, že pokud se vnímáte jako někdo, kdo má svobodnou vůli, pak ji uplatňujte moudře. Nevymlouvejte se, že žádná svobodná vůle není a že si budete dělat, co chcete.

David: Přesně tak. To radil Bhagaván: Moudře si vybírejte. Žijte dobrý život. Nedomnívejte se, že jste v transcendentním stavu, když nejste.

Rick: Velmi dobře.

David: Nebo – ‚Můžu si dělat, co se mi zachce.‘ Představa svobodné vůle a predeterminace existuje pouze tehdy, ztotožňujete-li se s tělem. V Já [Self] samotné představy zcela absentují. Ale pokud máte tělo, musíte vědět, že věci, které tělo bude dělat, jsou předem dané. Řekl ale i moudře vybírejte. Vše to může znít paradoxně a protichůdně, ale nikdy neomlouval špatné chování, když lidé říkali: ‚Byl jsem předurčen nakopnout toho psa.‘

Rick: Ano.

David: Očekával, že se budete chovat, jak se patří, chovat se zodpovědně, vést zdvořilý, slušný život a pomáhat těm ve vašem okolí, kteří pomoc potřebují.

Rick: Myslím si, že jeden ze způsobů, jak ten paradox rozřešit, je říct, že poznání je v různých stavech vědomí různé.

David: Ano.

Rick: Jedna věc je být v Ramanově stavu vědomí; nejste-li v něm, pak se vás týkají jiné zákony. Nemůžete tedy vzít Ramanův stav, snažit se ho aplikovat na ten váš a podle toho žít.

David: Správně, přesně tak.

Rick: Ten samý divák Gabe má ještě jednu otázku: Můžete více přiblížit Roberta Adamse? Od doby, co je o Adamsovi venku video, to vypadá, jakoby se o jeho práci poněkud zvýšil zájem.

David: Budeme předpokládat, že lidé vědí, o koho jde, nebo mám začít úplně od nuly?

Rick: Stručně ho představ.

David: Robert Adams je nepochybně představitelem vyspělé části spektra spirituálních aspirantů. Jako kluk vyrůstající v Americe 40. let měl mimořádný talent, že na cokoli pomyslel, tak se před ním ukázalo. Mohl tedy třeba stát před cukrárnou a říct... - je to jako ve filmu Candyman. Vyslovíte: „Bonbón! Bonbón! Bonbón!“, a objeví se mu v ruce bonbón. Nikoli netvor [jako ve filmu]. Dostal by do ruky bonbón.

Rick: Jen tak by se objevil?

David: Áno ano. Najednou by se mu objevil. Řekl, že pro dítě to byly dokonalé siddhis [nadpřirozené síly].

Někdy vyprávěl, že vyslovil „Bůh! Bůh! Bůh!“ Byl křesťansky vychován. Myslel si, že musí apelovat na božské, aby věci dostal, ale říkal, že to fungovalo úplně stejně, když řekl „zmrzlina, zmrzlina, zmrzlina“. A tak procházel životem... Ještě se nechal slyšet: „Když jsem byl malý, sedával mi v noci na posteli ten exot v plenkách...“ -

Rick: A je to tu.

David: ... a plácal nesmysly.“ Vracíme se tedy zpět ke zjevování se Ramany. Nikdy dál nerozvedl, zda nesmysly proto, že byly v tamilštině, nebo protože to byla abstraktní filozofie. Řekl jen, že mu blábolil u nohou postele. „Když jsem vyrostl, přicházet přestal. Po dlouhou dobu ale přicházel, seděl mi každou noc u nohou postele a mlel kraviny.“

Někdy asi ve 13 letech psali ve škole test - test z matematiky - a on si neudělal domácí úkol. S těmito siddhis ani nemusel. Jen pronesl „Bůh! Bůh! Bůh!“ a čekal na výsledek kvadratické rovnice nebo co to bylo. Jeho slovy: „Místo toho, abych dostal odpověď, jsem zakusil prožitek Boha, nějak to volání k Bohu o pomoc... Bůh skutečně přišel a dal mi ten prožitek.“ A pokračoval: „To bylo ono. Byl jsem v tom stavu a už v něm zůstal.“ Nebyl tedy někým, kdo prováděl složité cvičení.

A odešel do... Jde o Ameriku 40. let, tedy o ne zrovna příliš přívětivé prostředí, svědčící něčemu takovému. A tak nejdříve zašel za Joelem Goldsmithem, křesťanským mystikem, který měl kupodivu o „já“ a „já jsem“ velmi podobné myšlenky těm Bhagavánovým. Ve 40. letech vedl svou křesťanskou kongregaci k tomu, aby se zaměřovala na „já jsem“, aby realizovala Boha skrze „já jsem“.

Pak ho přitáhl Yogananda, jenž byl tou dobou v Kalifornii. Chtěl Yoganandu přijmout za svého gurma. Yogananda mu však řekl: „Nene, vaším guruem je Ramana Mahariši v Indii.“ Yogananda to viděl. Sám si tedy ve velmi mladém věku - 17 či 18 let - sedl do starého vrtulového letadla - což mu muselo zabrat tak půl týdne, než doletěl do Indie - a objevil se v Ramanášramu a zůstal v něm poslední tři roky Bhagavánova života.

Opět jde o někoho, kdo po desetiletí zůstával zcela nepovšimnut. Nikomu se v mysli nevybavoval, až asi do let kolem r. 1990, kdy se objevil v Los Angeles, kde pořádal pro lidi satsangy. A pak zvolna a pomalu vyšel na světlo jeho příběh. Zmínku o něm však v jakékoli ášramové knize nenajdete. V Ramanášramu o něm nenajdete ani čárku.

Když tedy podnítil můj zájem, začal jsem se různě vyptávat a pamatovala si ho jen dcera Arthura Osbornea. Pamatovala si ho, protože ji velmi otrávil, že její táta věnoval Robertu Adamsovi rodinné auto; dal mu ho darem. Umíte si to představit? Auto bylo ve 40. letech raritou, velkým symbolem statusu, a Arthur Osborne byl tímto mladým teenagerem z Ameriky natolik uchvácen, že mu jen tak daroval auto se slovy: „Vydej se na svou pouť.“ A oni to auto už nikdy neviděli. A ona to tedy nemohla zapomenout. (smích)

Ramanu zaujal. Osobně mu dal v Ramanášramu místnost - jsou to 40. léta, kdy Ramanášram zaplavovaly davy - a pak mu do ní nosil jídlo a osobně mu v ní sloužil. Pro mě je to někdo, kdo u Ramany vysoko zabodoval. Nikdy spolu však nevedli velké rozhovory. Jen tam seděl. Absorboval přítomnost.

Myslím si, že pakliže chceš běhat po světě a hledat svého gurma, něco tam stále chybí. Stále ještě potřebuješ, aby autorita potvrdila tvůj stav. Prohlásil: „Obdržel jsem ten stav ve 14.“ Už tak neříká, co pro něj Bhagaván v tomto životě udělal, ale myslím si, že ho Bhagaván v tomto

stavu ustálil, a tak už dále nepotřeboval někde pobíhat a hledat guruy. Udělal to však příležitostně, nechci říct jako pro nějakého turistu. Padesátá a šedesátá léta strávil putováním po Indii. Zažil všechna velká jména: Anandamayi Mu, Nisargadattu či svámího Ramdase. Příběhů moc není, ale jakoby byl po desítky let indickým poutníkem-peripatetikem. Oženil se. Jeho manželka je dnes již vdovou. Má někde i dceru. A pak zkrátka žil naprosto neznámý život v Americe.

Někdy kolem r. 1990 dal někdo tento inzerát do tehdejší obdoby dnešního Craigslistu [Annonce]: „Jsem Ramanův stoupenec. Hledám stoupence k pořádání Ramanova satsangu. Připojí se někdo?“ A kdo jiný se měl objevit než Robert. A tomuto muži během pěti minut došlo, že to není nějaký náhodný zbloudilec z ulice; tohle byl někdo výjimečný. Zeptal se ho: „Jste džňánin, že?“ (smích) Robert nějak kolem sebe měl tu auru, to fluidum „někoho, kdo ví“.

Robertovo rané učení bylo zaznamenáno v rukopisu, který dostal název *Silence of the Heart* [Ticho srdce]. Tento rukopis přišel do Lucknow, když jsem tam byl, a viděl ho Papadži, který se nechal slyšet: „Učení tohoto muže se mi zamlouvá. Budu to číst každý den na satsangu.“ To byl jediný žijící učitel, kterého kdy Papadži v mé přítomnosti pochválil, schvaloval, bral jeho učení na satsang a předčítal z něj. Opravdu se mu jeho učení velmi líbilo. Bylo tak ryze à la Ramana.

Vzpomínáš, jak jsem ti říkal o tom, jak byl Maurice schopen sesumírovat Ramanovo učení, a to dokonce i lépe než učitel sám? Robert měl pro změnu schopnost přesně vysvětlit, co Ramana učil, aniž by použil jakýkoli technický termín, jakékoli slovo ze sanskrtu, z tamilštiny, z jakékoli filozofie. Mohu si prolistovat celou tuhle knihu, a nenajdu v ní jediné slovo či komentář, pod nějž by se Ramana nepodepsal. A dělá to bez přípravy. Není to vyčtené z knih. Je to všechno ze zkušenosti.

Mluví o dotazování, o přirozenosti já. Mluví o úloze gurua. Jen to tak čtete a pomyslíte si: Tak ten ví. Toto je člověk, který učí ze zkušenosti. Nepotřebuje nabubřelá slova. Nepotřebuje citovat z knih či uvádět něčí názory. Jen ze srdce mluví o Já [Self], jehož potvrzení se mu dostalo v Bhagavánově přítomnosti ve 40. letech.

Rick: Jeden zajímavý bod, který tu je implicitní a vlastně se už několikrát v našem rozhovoru objevil. A sice, že je tu jakási míra spirituální zralosti, kterou si do tohoto života přinášíme a kterou dál v tomto životě prohlubujeme. Víím, že nechceš mluvit o neo-Advaitě, ani já ne, ale ta představa, že „žádné úrovně nejsou, žádné stupně nejsou, všichni už osvícení jste, nic už nemusíte“ atp. dle mého opravdu neodpovídá skutečnosti.

David: Dobrá, souhlas. Tradiční...

Rick: Ač jsou na jisté úrovni pravdivé.

David: Ano. Védánta či védántická tradice, s níž je Bhagaván spojován... říkal, někdo to pochopí, když Pravdu uslyší jednou od gurua. Guru řekne: „Jsi Brahman“ a vy si pomyslíte: „Ano, to je pravda. Jsem Brahman“ a máte to. Pak tu jsou lidé, kteří musejí zapracovat trochu, a jsou tu i lidé, kteří musejí makat v příkopech po mnoho životů, aby to pochopili. Myslím si, že je chybou si myslet, že jste někde poblíž kategorie jedna a dva. Myslím si, že kategorie jedna a dva jsou celkem vzácné a že si lidé myslí či si nabulíkovávají, že už jsou skoro osvícení, že už potřebují jen jeden rychlý satsang nebo se vydat za tímhle guruem a jsou tam.

Rick: Chystal jsem si tuto otázku na závěr, ale je vhodná teď. Pardon, pokračuj.

David: Existuje jistá myšlenka Saivy, kterou mám fakt rád. Saiva je šivaistickou tradicí jižní Indie a jsou tři kategorie. Nejzralejší aspiranti mohou osvobození obdržet přímo od Já. To by byl někdo jako Bhagaván. Další kategorie... můžete ho dosáhnout, když se před vámi objeví Bůh. Sám Bůh může sestoupit a můžete mít vztah s Bohem. To by bylo jako... Vzpomeň si, jak jsem ti říkal o Manikkavachagarovi, jenž chtěl gurua, a zjevil se mu Šiva a tuto roli naplnil. Byl dostatečně připravený obejít se bez lidské bytosti, byť se mu Šiva zjevil v lidské podobě. A pak jsou všichni ostatní, jež jsou natolik vtaženi do samsáry, že skutečně potřebují fyzického gurua, aby je z ní vytáhl ven. A to je drtivá většina lidí. Toto by

mohlo odpovídat třem stavům slyšení: lidé, kteří slyší; kteří provádějí trochu praxe; a všichni ostatní. –

Rick: Hmm. Ještě k tomu... Chystal jsem si to až na konec, ale Subba Ray z Kalkaty v Indii se ptá: „Jak teď David sám, po tolika letech oddaného hledání, přistupuje k sebe-dotazování? Co o něm objevil, je-li něco takového? Změnilo se něco v tom, jak sebe-dotazování používá a jaký z něho má pocit?“

David: Vzpomínáš si, jak jsem ti na začátku říkal, jak jsem byl takovým nažhaveným sádhúem, co si myslel „Můžu to dokázat sám; Můžu tu sedět, můžu - jako Buddha – ‚Být světlem sám sobě.‘“; Dosahovat všeho svým vlastním úsilím. Mít vlastní výsledky. Neřekl bych, že jsem dospěl, ale řekněme, že jsem postoupil dál. Dnes vím, že můj pokrok je odvislý od síly, o níž vím, že pochází od mých učitelů. Cítím rostoucí lásku, úctu, respekt, oddanost ke všem těmto lidem. Dnes prostě miluji, když si můžu s někým sednout a vyprávět o svých učitelích, protože když tady sedím a vyprávím divné příběhy, cítím v sobě to vnitřní světlo. Je to jakési čeřící se štěstí, které se rozlévá z nitra. Jen pouhá myšlenka na mé učitele, pohled na jejich obrázky mě naplňuje mírem, radostí a štěstím.

Nemyslím si tedy, že musím někde sedět se zavřenýma očima, provádět sebedotazování a že to všechno můžu dělat sám. Začal jsem pociťovat rozpínavou radost, kterou mi přináší přítomnost mých učitelů. Je to něco jako - promiňte, že s tím nemohu mít přímou zkušenost - ale něco jako, když se matka podívá na své děťátko a zkrátka víte, že je oba poutá láska. Rozjasní se vám tvář. Já se podívám na obrázky svých guruů. Čtu jejich slova, vyprávím jejich příběhy a něco se ve mně rozsvěcuje. Víím, že myšlením na ně, dostávám milost, dostávám sílu, a pokud jde o mě, tak tyto věci táhnou sebedotazování kupředu.

Už to tedy není o mně a mé malé samotářské cele, kde sebe nutím k poslušnosti bitím. Víím, že dělám.. jak to jen říct? Je to velmi - nechci říct arogantní - ale nějak víím, že mám sílu učitelů, sílu mé linie a bohů na své straně. (smích) Morálně to zní ultra spravedlivě a celkem pravičácky. (smích) Víš, co myslím?

Rick: Vím přesně, co máš na mysli. Jsi ve své dharmě [konáš svůj úkol].

David: Cítím takovou lásku od svých učitelů, i ke svým učitelům. Lásku, jež jako olej promazává kola mého sebedotazování a mé meditace. A teď je to mnohem snazší - když uvnitř cítím tu rozlévající se radost, z vědomí, že na ně stačí jen pomyslet - vše to jde velmi hladce, velmi snadno.

Je tu krásný... Nevím, proč se mi to tak líbí. Tamilština má pasivní způsob, jak říct „jsem šťastný“. Řeknete „Ennaku santosham.“ – „Pro mě tu je štěstí.“ Nemá to nic společného se mnou. Není to, že jsem něco udělal. Není to, že jsem něčeho dosáhl. Jen tu je. Je to jakýsi vesele živý, stálý stav. Jste v autě a vidíte, jak vám ručička nádrže klesá na čtvrtinu a pomyslíte si, „Musím dotankovat“ a já se jen podívám na horu. Jen se podívám na obraz Ramany a hned je zas plná. Je tam jako mé vnitřní palivo a pokaždé, když se na něj podívám, má nádrž se doplní.

Stále provádím sebedotazování, ale dělám ho s takovou... řekl bych - nedostatkem ambice. Je to tak správně? Dělám ho, protože si v něm libuji. Dělám ho, protože mě zklidňuje. Neseďm a nemyslím si „Musím realizovat Já. Tak moc to chci.“ Provádím ho s láskou a radostí, kterou cítím ke svým učitelům, a tím to nějak všechno jde mnohem snadněji. Nechci skutečně nic. Doopravdy. Nemám žádnou touhu někde běhat a hledat učitele. Nijak netoužím číst nějakou knihu. Nečetl jsem knihu - novou knihu - kterou jsem nemusel číst kvůli rešerším, už pár let. Přestal jsem číst. Mám své vlastní vnitřní palivo, a když chci být šťastný, tak se jen na něj napojím a je tam, neustále.

Rick: Zní to jako stav mnohem větší odevzdanosti, s mnohem menším individuálním úsilím a spíš větším oním „Buď vůle Tvá“.

David: Myslím, že všichni učitelé říkají, že je zapotřebí dobrého mixu bhakti a džňány: k letu potřebujete dvě křídla. S jedním to nepůjde. S jedním se jen budete plácet v kruhu. Potřebujete obě. Zjišťuji, že praktikovat sebedotazování miluji. Když cítím, že na mě sestupují stavy ticha, pak se do nich opravdu nořím. Je to jakási moje denní léčba. A když mám frmol...můj dům... z předního okna vidím Arunácalu. Mám Ramano-vy obrázky; kam jen se otočím, vždy nějaký vidím. Nebo když pracuji na počítači, zespod se mi vysouvá Ramanovo učení. Vrací mě do tohoto stavu.

Říkal jsem ti to? Myslím, že posledně ne. Už léta kamkoli jedu, lidé mi stále říkají „Napiš knihu.“ Učitelé jako Nisargadatta, či Lakšmana svámí mi říkají, abych psal. A když jsem jel za Papadžim do Lucknow, v zásadě mě psáním pověřil. Povídám mu: „Velmi děkuji za nabídku. Přišel jsem za tichem. Přišel jsem se sem zbavit mysli, nikoliv vtahovat intelekt do dalšího projektu. Prospívá mi všechno to psaní? Víš, že Vám neodmítnu. Žádnému učiteli, který mě pověřil, jsem nikdy neřekl ne. Je to ale v přítomnosti džňánina produktivní způsob, jak trávit čas? Měl bych být potichu, nebo je v pořádku trávit den u počítače zpracováváním vašich slov a příběhů?“

A on: „Jakékoli spojení s guruem je požehnáním. Vaším štěstím, vaším požehnáním v tomto životě je, že máte všechny tyto příležitosti zpracovávat slova džňáninů. V těch slovech je síla; díváním se na ně, soustředěním se na ně, jejich editováním a řádným pořádáním vlastně přistupujete k jejich síle. Užíváním intelektu sebe neдрžíte dál od Já. Skrze guruova slova přistupujete ke guruovi a jeho síle. To je nika vašeho života. Nemyslete si, že jste dostal kšeft, který je o ničem, protože sedět tiše na satsangu může každý. Zpracováváním těchto slov dostáváte přístup k Bhagavánovým požehnáním.“

Rick: Navíc jsi s těmito lidmi mnohem víc v kontaktu, i osobním, než bys jinak býval byl.

David: Je to tak. Když tak přemítám, jaké jsou ty nejšťastnější dny, které jsem v životě prožil, tak jsou to právě ty, kdy sedím s těmito lidmi jeden na jednoho, mám před sebou čistý papír a oni mi vyprávějí o jejich životě a o jejich příbězích. S Lakšmanou svámím jsem takhle sedával každé ráno celé týdny. O své minulosti nikdy s nikým nemluvil. A nějak... bylo to krásné.

Rick: Mohu tak trochu potvrdit. Nezpovídám tedy každý týden nějakého Papadžiho, ale každý týden se dostanu k rozhovoru s opravdu zajímavými lidmi. Je tu super.

Mám tedy ještě dost otázek, co ti chci položit, které lidi poslali, ale prosím o relativně krátké odpovědi, aby se nám to moc nerozbíhalo. Pár jich tedy na tebe s dovolením vypálím. Vyhmátni prosím odpovědi to klíčové a půjdeme na další.

Je jich tu několik od Gul Nary z Kazachstánu. Ptá se: „Má pro moderní spirituální aspiranty nějaké poselství Šrí Saradamma?“

David: Dobře. To je dobrý přechod z posledního příběhu. Saradamma byla žákyní Lakšmany svámího, která realizovala Já oddaností jeho formě. A když mi lidé říkají „Jdu cestou bhakti“ a myslí si, že už někam pokročili... nechci je záměrně shazovat, ale vždy lišácky stočím rozhovor k Saradammě. Nakonec se do tohoto muže úplně zamilovala a prováděla džapu jeho jména 20 hodin denně a v těch zbylých čtyřech, kdy spala, se jí o něm zdálo. Lakšmana svámí mi vyprávěl, že její oddanost byla natolik silná, že se tři roky nevyspal. Říkal, že ve tři hodiny ráno tam byl uvnitř, trhlo to s ním a cítil, jak se její láska a oddanost do něj vlévá. Vyšel ven a řekl: „Můžeš to prosím na noc přerušit? Potřebuji se trochu vyspat.“ A ona: „Svámí, nemohu. Je to tam. Je to ustavičné; je to 24 hodin denně.“

Později mi ale pověděla: „S Bohem nekšeftujte! (Tento tazatel se ptá na poselství.) Nebuďte Bohu oddaní kvůli tomu, že chcete jeho milost nebo osvícení. Musíte mu být oddaní kvůli němu samému. Já jsem se do tohoto velkého guruja bezpodmínečně zamilovala. Nic jsem od něj nechtěla. Nechtěla jsem vysvobození. Chtěla jsem se jen a jen držet jeho jména, držet se jeho formy. To bylo to hlavní. Neustálá permanentní pozornost na něm. To mě tam dostalo.“ A pokračovala: „Všechno ostatní je obchodní transakce. Jdete-li za guruem pro metodu, jak dosáhnout osvícení, děláte s ním transakci. Nedělejte s guruem transakce! Jen ho bezpodmínečně milujte!“

To je tím poselstvím. Její poselství zní: Nechoďte k Bohu, nechoďte ke guruovi s myšlenkou, že vám pomůže, abyste něco dostali. Takto to nikdy nedostanete. Jděte za ním, bezpodmínečně ho milujte, a je-li vaše oddanost dost silná, dosáhnete toho.

Rick: Dobrá. Další otázka: Má pro moderní spirituální aspiranty nějaké poselství Šrí Lakšmana svámí, které by skrze Šrí Saradammu mohl předat dál?

David: Má velmi prosté, neměnné poselství. Je to jedna kapitola v knize *No Mind, I Am the Self*. Seděl jsem na jeho daršanech nespočetněkrát a každý den říká to samé. Není z těch, kteří mají pocit, že musejí každý den říkat něco odlišného. Říká: „Musíte provádět sebe-dotazování. Musíte přivést mysl zpět k jejímu zdroji. Vaším úkolem je, aby se mysl přestala zajímat o cokoli, co si zrovna chce užívat, či co chce zrovna zakoušet.“ Musíte ji naučit, aby setrvala v tom, co on nazývá ‚stav bez úsilí, prostý myšlenek‘. A pokračuje: „To je stav - stále je to stav mysli - kdy nevyvstává nic, co vás nutí hledět vně sebe, abyste něco dosáhli, abyste si něco užili, či něco zažili. To je vaším úkolem. Ten musíte udělat vy sami. A jakmile tohoto bezusilovného stavu prostého myšlenek dosáhnete, pak je síla Já prostřednictvím guruva přinucena vzít tuto reziduální mysl zpět do sebe a zničit ji. Není to otázka guruovy volby. Nebude to ničím rozhodnutí. Jakmile vlastním úsilím tohoto stavu dosáhnete, pak bude guru skrze beztvaré Já či skrze formu nucen dokončit práci za vás.“

Rick: Dobrá. Další: „Jak známo, Šrí Lakšmana svámí a Šrí Mathru Sarada se s lidmi nestýkají. Žijí ještě? Prý proto, že je mysl moderních spirituálních aspirantů v ubohém stavu. Otázka zní: Je to pravda? A pakliže ano, bylo by možné tento bod rozebrat?“

David: Nikdy jsem se nesetkal s guruem, jenž by o většině svých žáků měl vysoké mínění. (smích) Vyprávěl jsem ti ten příběh o Maharádžovi: „Ach lidé, proč s vámi mrhám čas?“ Myslím, že se dostali tam, kde jsou, mimořádným úsilím, mimořádnou oddaností a pokud stejnou míru odhodlání nevidí u druhých, mají plné právo říct, že se dost nesnažíte, že to nechcete.

Lakšmana svámí byl poustevníkem. Výjimečně se s někým setkal. Já měl kliku. Narazil jsem na něj právě v dvou- či tříletém oknu jeho života, kdy lidi vídal pravidelně, ale nevídal je předtím, a ani od té doby. Vyprávěl jsem ti, jak tahle dívka Saradamma se na něj přišla podívat a on pronesl: „Silou své oddanosti mě přinutila soustředit sílu Já na to, aby jí poskytla osvobození. Neměl jsem na vybranou. Její oddanost byla tak ohromná, že jsem nemohl říct ano či ne. Muselo se to stát. Potkám-li kohokoli jiného ve stejném stavu, pozvu ho do mé místnosti. Zavřu dveře a nepustím ho ven, dokud to nedostane.“ Je to tedy jednoduše otázka vysokých standardů. Říká, že přijdou-li lidé v tom samém stavu, v němž byla ona, pak super, vítejte! Ostatní, snažte se víc, prosím.

Rick: Hmm. Řekl bych, že jeden z důvodů, proč guruové nejsou až tak moc ohromeni či to alespoň neprojeví... v podstatě říkají „Všichni jste banda idiotů“, je ten, že to pomáhá udržet lidi pokorné. Jinak by si lidi možná mysleli „Hej! Jsem dost dobřej, sedím tady s tímhle guruem. Jsem fakt dost vysoko“ atd. Vrací je to tak trochu do reality.

David: Kunju svámí vyprávěl krásný příběh. Říkal, nikdy jsme od Bhagavána žádný kompliment neslyšeli. Byl tam 30 let. Říkal: „Nikdy jste ho [Ramanu] o nikom neslyšeli říct něco hezkého, dokud nezemřel, a pak už bylo příliš pozdě; už tu nebyl.“ (smích) Když ale někdo zemřel, šli všichni do haly a začali rozebírat vaše dobré stránky a jak jste byl milým. Ale byla to hlava 22. Nikdy jste tu řeč neslyšel, protože jste byl mrtvý. Pronášel ji jen k ostatním. (smích)

Rick: Možná, když jsi byl jednou z těch jemnohmotných bytostí kolem... (smích) -

David: Pardon, ještě jeden příběh. Když jsem napsal *No Mind, I Am the Self*, opsal jsem to na stroji a dal to Lakšmanu svámímu přečíst. Nikdy nikoho nepochválil. Vážně, striktně... opravdu strohý, klasický ředitel staré školy. A opravdu se mu líbila. Viděl jsem na něm, jak zápasí s tím ji pochválit. Najednou se na mě všichni podívali a mně se honí hlavou: „Proč na mě tak všichni koukáte?“ A když daršan skončil, říkali: „Tak skvěle o Vás mluvil.“ A já: „Nic neřekl.“ – „Ale ano, řekl. Řekl, že se mu opravdu líbí. Skvělá kniha! Velmi Vám děkuji.“

Něco v něm si tedy nepřálo, abych slyšel pochvalu. Jediný kompliment, který mi za celý život složil, byl, že jsem odevzdal dobrý rukopis. Dokonce jsem ani neviděl, že by se mu pohnuly rty. Všichni ostatní, co tam byli, to slyšeli a později mi to řekli. Jedinkrát, co mě tedy chválil, tak to v mých očích zcela potlačil, takže jsem nic neslyšel. (smích)

Rick: Zajímavé.

Další otázka mi připomíná něco, co jsem chtěl zmínit, když jsme mluvili o Robertu Adamsovi. A sice: kromě Silence of the Heart tu je bohatá studnice audio nahrávek jeho satsangů, které si můžete stáhnout, když je budete hledat.

Tahle otázka je od Rodriga z Lisabonu v Portugalsku. Ptá se, zaprvé: Existují nějaké audio nahrávky Ramany?

David: Toto je jedna z jeho podivuhodných výstředností. Nikdy neřekl ne kameře a nikdy neřekl ano mikrofonu. Existuje bezpočet natočených videí, stovky a stovky fotografií; pokaždé když ale někdo přišel s návrhem nahrávání audia, vždy to zamítl. Příležitostně to komentoval: „Mým učením je ticho. Jak ho chcete nahrávat?“

Rick: To je zajímavé. A můžete to ticho v těch nahrávkách zachytit.

David: Měl podivné... neřekl bych zvyky, věci, které jsou prostě nevysvětlitelné. Odmítl se kdy podepsat jménem. Udělal jen čáru a lidé byli svědky; působilo to byrokratické, právní problémy. Někdo chtěl například na poště vyzvednout jeho poštu. Podepsat se pod dopis by pro něj bylo velmi jednoduché – „Ramana Mahariši. Dejte prosím všechny mé dopisy mému bratrovi.“ Ale on to neudělal. Udělal jen dole čáru, když byl někdo svědkem, a přednosta pošty: „Akceptoval bych to, kdyby byl negramotný, ale není. Píše poezii. Sdělte mu, že nikdo jiný mu poštu vybírat nemůže, pokud se sám dole nepodepíše jménem.“ A on odmítl. Mohl si tak zjednodušit život, kdyby býval na dopis dolu napsal „Ramana“.

Byly s tím tedy potíže, že se nepodepisoval, což беру jen jako podivnost. Obecně volil hladká řešení - nepůsobil nějaké spory, podepsat se jménem a hotovo. A totéž s nahráváním audia. Nevím proč, když jste tak vlídný ke každému, kdo přijde s kamerou, proč nemůžete říct pár slov do mikrofonu? Už byl takový.

Rick: Byl velmi plachý a velmi rovnostářský, jak to vnímám z tvých příběhů. Třeba když se ho pokoušeli dát nahoru na vyšší pohovku, aby na něj lidé snáze viděli, seděl místo toho na zemi. Nechtěl žádné zvláštní polštáře, ani cokoli jiného, co neměli všichni ostatní.

Mám tu další otázku od Rodriga: Kdy vyjdou tvé (Davidovy) knihy v elektronické podobě (jako Kindle)?

David: To je můj osobní trapas. Stále jsem zaseklý ve 20. století. Mám tolik nedodělané práce. Jsem v Boulderu a pracuji na tom, či na jednom aspektu toho. Zjistil jsem, že FedEx, což je také Kinko's, umí velkokapacitní skenování. Dáte jim tisíce stran a oni je projdou během několika minut. Mnohé mé knihy jsou tak staré, že ani nemám jejich počítačové soubory - věci, které jsem dělal v 80. letech. Chci-li dotisk, jdu do svého depozitáře a vytáhnu ty obří akrylátové desky, které namotáte na válec a tisknete, jako se tisklo v 80. letech. Nemám digitální soubory. Hodně mých knih musím skenovat, vyrobit digitální soubory, získat něco v indesignu, abych mohl udělat výtisk a e-knihy. Ale je to velká práce. Mám tam několik tisíc stran. Mám rozběhnuté i jiné věci. Držet krok dá prostě někdy fušku.

Rick: Zní to ale, že na tom pracuješ. Tady je otázka od Elizabeth z USA. Ptá se: Co učí Ramana o objevování se siddhis? Jsou přirozeným aspektem prohlubující se spirituality? Kdy jsou užitečné, a kdy rozptylují od cíle ne-duální realizace?

David: Moc dobrá otázka. Ramana každého od hledání siddhis opakovaně odrazoval. Myslel si, že vždy rozptylují, ale, říkal: „Realizujete-li Já, siddhis možná přijdou a pak si s nimi můžete hrát. Nebudou vám poutem. Toužíte-li však po nich, vždy vás zavedou na scestí.“ Myslím, že hodně jeho stoupenců se o to trochu zajímalo, a on to vždy uřal. Říkal: „Nechodte tam. Nemějte s nimi nic společného. Celá ta představa - Já jsem to udělal, já jsem toho dosáhl - je váš problém. Dostanete-li siddhis, ještě se to zhorší. Můžete-li se stát z člověka supermanem, protože umíte něco zázračného, pak se nebudete mít k tomu pustit ono ‚já‘, které věci dělá.“

Zázraky se tedy kolem něj děly. Říkal, že skutečný džňánin si nikdy nemyslí ‚já jsem to udělal, já jsem to dokázal‘. Ví, že cokoli se kolem něj děje, se stalo spontánně. Nikdy si za to nepřisuzuje zásluhy. Nikdy neřekl: „Udělal jsem to já.“ -

Rick: Vykazoval siddhis on sám?

David: Zázraky se kolem něj děly. Nikdy však neřikal „Udělal jsem to já, zodpovědným jsem byl já“. Nejruznější lidé za ním chodili – ‚Moje babička byla nemocná‘, ‚Moje dítě umíralo‘ nebo ‚Můj bratr potřeboval povýšit‘ - a všichni jsme se k Vám modlili a stalo se to. A on nato: „Opravdu? Je to tak?“ Ani nepřipustil, že to tak bylo, natož, že s tím měl cokoli společného. Skutečně měl sklon bagatelizovat zázraky, které se mu děly. Stalo se něco působivého a jeho převyprávění takových příběhů mělo sklon snižovat význam zázračných momentů v nich. Siddhis tedy nepodporoval. Říkal, dostaví-li se po osvobození, dobrá. Budou použity správným způsobem. Ale nechodte tam dříve, než budete osvícení.

Rick: Další otázka; Laura z Monmouthu v Oregonu píše:

Vzpomínáte si, jak jste před chvílkou mluvil o tom, že když někdo udeřil do mangovníku, tak to Ramana cítil. Ptá se tedy: Západní „osvícení“ lidé se jako mangovník, do nějž někdo uhodí tyčí, necítí. V čem je tedy rozdíl mezi žádným já v nich a v Ramanovi? Existují stupně probuzení či jen nedokončené probuzení?

David: Myslím si, že až do okamžiku osvobození, je tu vždy pouto k fyzické formě. Ten pocit ‚já jsem tělo‘ je tím, co vám brání v poznání, co je Já [Self], a brání vám ho zažít. Až tento řetěz k tělu zmizí, pak se vaše vědomí rozšíří na všechny věci kolem vás a začnete cítit, co se kolem vás děje. Mohlo by se to možná stát ve stavech předcházejících realizaci. Nepřikloním se k jednomu, ani k druhému.

Mohu ti říct o příběhu Saradammy? Byl jsem s ní, už je to dlouho, a říká: „Dnes na procházku nejdu,“ a já: „Proč ne?“ – „Včera jsem vyšla z brány ášramu a hádal se tam manžel se svojí ženou. Rozzuřil se a uhodil ji. Cítila jsem vztek a bylo to tak bolestivé, když ji uhodil. Nebudu chodit kolem jejich domu, dokud si své neshody nevyřeší (smích).“

Toto jakoby bylo společným aspektem lidí v tomto stavu. Jakmile se jednou zbavíte ztotožňování se s tělem, které má pocity končící jen na vaší kůži, jestliže rozšíříte váš pocit kým jste na všechno, pak ucítíte rány, které dopadají na všechno kolem vás.

Rick: Ano. Vidíte všechny bytosti v Já, a Já ve všech bytostech. (citát z Gíty) -

David: Přesně tak.

Rick: Zajímavé. Myslím, že jsem položil všechny otázky, které lidé zaslali. Zbývá ještě něco, co bys rád řekl, k čemu jsme se nedostali?

David: Moc rád jsem s tebou mluvil. Cítím se velmi šťastný, velmi tichý. Kdykoli když mluvím o svých učitelích, přichází mi tohle vnitřní světlo. Vzpomínáš si, jak si říkal příběh o Papadžim, kterak se ukázal na snídani a křenil se od ucha k uchu, až jeho velící důstojník řekl: „Už mu nic nenalévejte. Je opilý.“ Čím víc mluvím o svých učitelích, tím se víc opíjím. Miloval jsem to tedy. Děkuji ti.

Rick: Děkuji ti, Davide. Vážím si příležitosti a opravdu si cením všech otázek, jež nám lidé poslali. Je fajn být takto v kontaktu. Tohle číslo ustavilo rekord co do počtu lidí online.

David: Vážně?

Rick: Asi 160 lidí nás sleduje živě.

David: Jedeme naživo, že?

Rick: Ano, naživo. Rád bych tedy zakončil pár poznámkami. Jak víte, poslouchali jste rozhovor s Davidem Godmanem. A jak asi také víte, jedná se o sérii rozhovorů, která pokračuje dál. Pokud se vám zamlouval, můžete se přihlásit k odběru novinek, aby vám na e-mail jednou týdně chodila notifikace, kdykoli se objeví nový rozhovor. Najdete to na Batgap.com, kde je i archív a index všech proběhlých rozhovorů, které jsou různě kategorizovány. Je tam i jen jejich zvuková stopa (podcast). Můžete nás odebírat přes iTunes (je tam odkaz), Stitcher, Google Play a různé další aplikace... je tam darovací butonek, jak jsem zmiňoval na začátku a pár dalších věcí. Mrkněte na menu a najdete tam pár vychytávek.

Děkuji tedy za poslech či sledování. Uvidíme se příští týden. To budu mluvit... Vždy to ohlásím, a pak se věci změní a není to, co jsem ohlašoval. Příští týden máme v plánu rozhovor s Willem Brennonem, který je teď v Irsku. Zní zajímavě. Zachovejte nám přízeň. Ještě jednou děkuji, Davide.

David: Děkuji ti. Opět dobrý rozhovor. Děkuji ti.

Rick: Byla radost v tobě rozvířit blaho.

David: Děkuji.

Rick: A dát ti možnost být jím omámen.

David: Díky.